

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Po rekonstrukciji vlade.

Dolgo napovedana rekonstrukcija vlade se je končno vendarle izvršila in romantične kombinacije našega samostojno-demokratskega tiska so zopet enkrat padle v vodo. Z vso jasnostjo pa se je izkazalo to, ker smo mi dosledno trdili, da sploh ni bilo govora o krizi vlade, temveč le o krizi v radikalnem delu vlade. Ta pa je bila rešena sedaj tako, da je vlada sporazuma še utrjena, ker bo novi poljedelski minister Vasa Jovanović na vsak način bolj razumeval cilje seljaške politike, ko pa dosedanjí poljedelski minister. Rekonstrukcija vlade je znova dokaz, da je politika sporazuma dejansko državna politika in čas bi bilo, da bi to spoznali tudi Slovenci, da jim ne ostane samo pravica protesta.

Druga pa je stvar glede izstopa prometnega ministra Radojevića iz vlade. Da je bila njegova demisija neprosto-voljna, dokazujejo njegovi prejšnji demantiji, da ni nobenega vzroka za njegovo demisijo. Brez vsakega dvoma pa je tudi, da je padel min. Radojević samo vsled njegovega nastopa proti Brodarskemu sindikatu. Nastop starega poštnjaka Andre Stanića proti ministru Radojeviću dokazuje, da postopanje Radojevića ni bilo vseskozi korektno, toda na drugi strani je zadeva Brodarskega sindikata tako važna za vso javnost, da bi se morala najprej vsa zadeva popolnoma razčistiti, predno bi se zapovedala demisija min. Radojeviću. V nasprotnem slučaju je namreč le prerazumljivo, če bo zavladalo v javnosti prepričanje, da so gospodarji Brodarskega sindikata tudi gospodarji situacije, da je izgubljen minister, ki bi se jim upal postaviti po robu. Tem bolj pa je bilo gledati, da ne nastane tak vtis v javnosti, če je bilo postopanje ministra Radojevića sicer napadno.

Pri tej priliki bi naglasili še eno. Čeprav mislimo, da bo sedanja rekonstrukcija vlade povečala delazmožnost vlade, vendar obžalujemo, da ni bil že pri tej rekonstrukciji uvaževan predlog onih radikalov, ki so zahtevali znižanje števila ministrstev. Rekonstrukcija vlade, s katero bi se ta predlog uresničil, bi bila zelo popularna, bi visoko dvignila državno avtoriteto in znatno koristila državni blaginji. Obenem bi pa tudi javnost prepričala, da se s štedenjem resno misli in da se ga hoče izvesti na pravilen način.

Toda zaenkrat še nismo tako daleč in tudi pričakovati ni, da bi do tega prišli, če se javnost sama ne bo bolj zanimala za politične dogodke in če se ne bo znala emancipirati od časopisja, ki ne preloži dogodkov nikdar s splošno-narodnega, temveč vedno le z ozko-strankarskega stališča. In ravno pri sedanji rekonstrukciji vlade se je to najbolj pokazalo.

KONFERENCA V BEOGRADU.

Beograd, 28. decembra. V teku včerajšnjega dne je prisel v kabinet predsednik vlade Nikola Pašić, ki je dalje časa konferiral s predsednikom narodne skupščine in z ministrom za izenačenje zakonov dr. Sršićem.

BRODARSKI SINDIKAT.

Beograd, 28. dec. V parlamentarnih krogih trdijo, da bo novi minister prometa Krsta Miletić zavzel v vprašanju brodarskega sindikata tako stališče, da bo razdelitev brodovja trajala nekaj časa. Na ta način bodo vse vrednote, ki imajo priti v državne roke, za sedaj ostale, kakor so.

Rekonstrukcija vlade.

ŽELEZNIŠKI MINISTER RADOJEVIĆ Odstavljen. — ZA NJEGOVEGA NASLEDNIKA IMENOVAN DOSEDANJI POLJEDELSKI MINISTER KRSTA MILETIĆ, ZA POLJEDELSKEGA MINISTRA PA DR. VASA JOVANOVIĆ.

Beograd, 28. decembra. Na božični dan popoldne je bil izdan ukaz Nj. Vel. kralja, s katerim se razrešava službe dosedanjí minister prometa inž. Anta Radojević in se na njegovo mesto postavlja dosedanjí minister poljedelstva in voda Krsta Miletić. Za ministra poljedelstva in voda se postavlja Vasa Jovanović, ki je poznan kot naš delegat na mnogih mednarodnih konferencah. To imenovanje Vase Jovanovića za ministra poljedelstva je napravilo v političnih krogih najboljši vtis, zlasti pa v vrstah hrvatske seljaške stranke, kateri je Vasa Jovanović poznan kot dober seljaški prijatelj. V resoru, ki mu je bil poverjen, je Vasa Jovanović tako blizu seljaškemu stanu in bo v tej lastnosti znal zadovo-

ljiti kmetske potrebe. Inženjer Anta Radojević je bil že večkrat pozvan, da poda ostavko na svoje mesto, a on se je branil to storiti, tako da je bil enostavno »izmenjan«, ker se v ukazu pravi, da se razrešava svoje službe. Inž. Anta Radojević ni padel zaradi kakega političnega vprašanja, ampak zaradi svojega netaktičnega postopanja. On je bil tisti, ki je često izzval prepire v sami vladi, tako da mnogi ministri niso hoteli več z njim sodelovati. Tudi sam ministrski predsednik Nikola Pašić ga je večkrat opominjal in pozival k redu. Ker pa vse skupaj ni nič koristilo, je moral Pašić najti izhod, kako se Radojevića reši. In to se je zgodilo na ta način, da ga je »izmenjal«.

Proslava Radićevega godu v Zagrebu.

RADIĆEV GOVOR NA GODOVNI SLAVNOSTI. — PAŠIĆEVE ČESTITKE ST. RADIĆU.

Zagreb, 28. decembra. Na sv. Štefana dan je slavil minister prosvete Štefan Radić svoj god. Ob 2 in pol popoldne se je vršilo sprejemanje v dvorani Sokola, ki je bila okrašena z zelenjem. Najprej je okoli 24 deputacij v prisotnosti Radićeve gospe in otrok, narodnih poslancev, ministrov dr. Benjamina Šuperine in Pavla Radića in predsedništva stranke dr. Mačka in Predavca in drugih povablencev čestitalo Štefanu Radiću. Tudi iz Slovenije je bila ena deputacija. Štefan Radić je imel na navzoče nagovor, ki je trajal eno uro. Zahvalil se je vsem za čestitke in je sam čestital v prvi vrsti Štefanom, vsem katolikom pa je želel vesele božične praznike.

Nato je govoril o skladu in našem duhu ter o važnosti seljaške kulture. Omenjal je tudi, da so se v vladi izvršile izpremembe. Ministrski predsednik Nikola Pašić je napravil malo rekonstrukcijo. To je dobro. Radikali, ki so v vladi, so vsi dobri, a oni, ki so sedaj prišli v vlado, so še boljši in tako je treba, da pridejo še najboljši. Radikali so bili dolgo časa na vladi brez vsake kontrole ali pa pod kontrolo, ki je bila, če je to sploh mogoče, še slabša od njih samih. Sedaj so prišli radikali ne pod kontrolo Radića, ampak pod kontrolo seljakov.

Nato se bavi z osebo novega ministra za poljedelstvo in vode Vase Jovanovića, čigar gospa je Belgijka, ki v vsakem seljaku gleda tvorca države. Mi smo seljaška država. Mi hrvatski poslanci imamo med nami 40 seljakov, med radikali jih je 30. A to vse je še premalo. Potrebno je, da jih bo 200 seljakov, ostali pa naj bodo zakonotvorci.

»KRALJ ALEKSANDER BO IZVOLJEN ZA MADŽARSKEGA KRALJA.«

Beograd, 28. decembra. Največji madžarski list v naši državi »Baes Megyei Naplo« je prinesel članek z naslovom: »Kralj Aleksander bo izvoljen za madžarskega kralja«. Ta članek je izzval veliko pažnjo posebno zato, ker so se v zadnjem času prav ta list kakor tudi ugledni madžarski politiki trudili, da ustvarijo čim prirčnejše zblizanje med nami in Madžarsko. V omenjenem članku se poudarja, da madžarski službeni krogi stalno naglašajo, da vprašanje izvolitve madžarskega kralja za sedaj ni aktualno. V najkrajšem času pa bo treba začeti reševati to vprašanje. Število legitimistov, ki ho-

teba polovico srednjih šol zapreti, oziroma jih pretvoriti v strokovne šole. Kar se tiče univerz, je treba paziti na to, da univerze ne bodo tvornice dijakov, temveč šole za vedo, v katerih morajo biti odlični profesorji in vestni dijaki. Mi potrebujemo nekatere fakultete na treh prajih, nekatere pa samo na enem kraju. To je vprašanje znanosti in ne politike.

Govori o seljaški stranki in njeni socialni osnovi. Ministrstvo ni osebno, ono je vaše in vi ne smete prititi, da se pritožujete ali da posredujete v osebne svrhe. Vi morate samo informirati, ker bodo potem ministri lahko izdali pravilne odločbe. Vi sami ste odgovorni za delo v ministrstvu in odgovorni ste tem bolj, ker ste dali 1.300.000 kroglic za to vlado, za katero stoji 7 milijonov ljudi. Razloženo se mora videti, da smo mi zdrav organizem.

Radić govori tudi o složenem delu in podaja nekaj slik iz seljaškega življenja. Mi smo ustvarili to vlado in jo moramo tudi vzdržati, samo je treba, da sam narod vlada s seboj. Narod sam mora sam sebi predpisovati davke in ne, kakor je bilo do sedaj.

Na koncu je bila vprizorjena igra in so seljaška pevstva družva zapela nekaj pesmi, nakar je bila svečanost zaključena.

Štefan Radić je prejel 200 brzobjavni pozdravov većinom od raznih organizacij. Med čestitkami je tudi brzobjavka ministrskega predsednika Pašića, ki se glasi: Čestitam Vam k imendanju z najboljšimi željami. Vesele božične praznike mu je voščil tudi g. Pucelj.

čejo imeti Habsburgovce, čim dalje bolj pada in pri vseh madžarskih strankah se resno kažejo znaki, da stranke iščejo izhoda, kako naj bi kralj Aleksander prišel na madžarski prestol. Te tendence prihajajo vedno bolj do izraza. Tudi većina madžarskih listov se čimdalje bolj zavzema za to idejo. Višje svečeništvo bi istotako raje videlo pravoslavnega kralja Aleksandra na madžarskem prestolu, kakor pa protestantskega Horthyja. Slednjič želi tako rešitev tudi velik del plemstva, ki je slovanskega rodu in se čuti blizu Srbom. Madžarski narod je izrazil željo, da bi se na ta način ustanovila velika podonavska unija pod dinastijo Karadjordjevićev.

Proti preganjanju Srbov v grški Macedoniji.

Beograd, 28. decembra. Včeraj je bilo v Bitolju impozantno ljudsko zborovanje, ki se ga je udeležilo okrog 15 tisoč mešanov in seljakov iz Bitolja in okolice. Na zborovanju je narod protestiral proti grškemu preganjanju našega naroda v grški Makedoniji. Med drugimi je govoril tudi poslanec Jovan Čirković. Z zborovanja so bile poslano brzobjavke predsedniku vlade Pašiću in narodni skupščini, v katerih se prosi, da naša vlada ukrene potrebne korake proti preganjanju Srbov v Grčiji. Prečitala se je tudi brzobjavka, ki jo je poslala Jugoslovenska Matica v Splitu in s katero istotako protestira zaradi preganjanja našega naroda. Nato je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da je po svetovni vojni ostalo nad pol milijona naših bratov v Grčiji. Kot prijatelji in bivši zavezniki grškega naroda smo mislili, da bodo naši bratje uživali vse one pravice, ki jim gredo kot članom kulturne države. Toda ravno nasprotno, oni sedaj nimajo niti pravice do življenja in jezika niti do prostosti dela. V resoluciji se naproša vlada, da napravi v Grčiji vse korake, ki so potrebni, da se našim bratom pomore in da se jim dade ne samo osnovne pravice, ampak tudi možnost delovanja v šoli in cerkvi, kjer bodo gojili svoj materni jezik in vse posebnosti svojega plemena. Javno se obsoja nasilstvo, ki sramoti staro helensko kulturo ter se poziva ves kulturni svet, a zlasti slovanski, da se odzove na ta obupni krik in protestira ter opomni Grčijo, naj se vrne na pravo pot, ker njeno postopanje ogroža mirovne pogodbe in harmonijo na Balkanu. Našim trpečim bratom v Grčiji se hkrati pošilja topli pozdravi. Ostanejo naj pogumni in čuvajo naj svoj jezik in svojo narodnost, ker za njimi in ž njimi stoji ves naš narod. — Po končanem zborovanju je narod manifestiral po vseh ulicah Bitolja.

UREDITEV NAŠE PROSTE CONE V SOLUNU.

Beograd, 28. decembra. Konferenca naše in grške komisije za ureditev svobodnega pasu v Solunu nadaljuje delo. Računajo, da bo delo trajalo še mesec dni. V tem času se morajo rešiti vsa tehnična vprašanja. Komisija je razdeljena na pet odsekov. Prvi odsek obravnava službo v pristanišču. Določiti mora pristojnost luškega kapetana v solunskem pasu glede dohoda in izhoda ter nakladanja in izkladanja ladij. Drugi odsek je prometni odsek. Ta je najvažnejši, ker mora rešiti vprašanje prometa med našim ozemljem in med solunskim svobodnim pasom, vprašanje pristojnosti, število vagonov, vozni red ter direktne tarife med Djevdjelijo in Solunom. Tretji odsek ima pošto in brzobjav in mora organizirati direktni poštni promet. Četrti odsek je veterinarski. Ta mora rešiti vprašanje izdajanja listin za živino. Peti odsek je carinski. On mora urediti način carinjenja blaga, dalje transport in plombaranje vagonov. Delo odsekov vodita naš ravnatelj carinarne g. Božić in ravnatelj grške carinarne v Solunu g. Jorgakopulos.

OTVORITEV NOVE PROGE NIŠ—PROKUPLJE.

Beograd, 28. decembra. Včeraj je bila na svečan način otvorena železniška proga med Nišem in Prokupljem.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Ali ne bo še konca Kalvarij: našega naroda v Italiji?

Nihče na svetu se ne čudi, ako sliši, da med Italijo in Jugoslavijo ni prav pristranih odnošajev. Tudi Italija sama se mora tega zavedati, kajti ona ve, kako je bilo takrat, ko je bilo nekako 600.000 Italijanov pod Avstrijo. Kaj je takrat delala iredenta? Kako so kričali o avstrijskem jarmu, dasi so Italijani vživali vse predprave pred Slovani, ki so vendar v večini, Italijani so imeli vse svoje šole, njihov jezik ni bil le ravnopraven, marveč je užival privilegije pred slovenskim.

Danes je enako čez 600.000 Slovencev in Hrvatov v Italiji, katerim so Italijani zagotavljali še več pravic nego so jih uživali v Avstriji. — Ali kaj je sledilo? Ali hočemo ponavljati in slikati ono strašno robstvo, v katero je pahnen velik del našega najboljšega naroda? Slovenski in hrvaški jezik so pregnali iz vseh šol in iz vseh uradov, celo iz občinskih. Vse, kar si je bil pridobil v Avstriji po stoletnem boju, so mu snedli — »odrešili«, ki so naš narod »rešili« avstrijskega jarma, da so mu naložili na ledja težak križ in trnjevo krono mučeništva. — Tako je lažsko — »odrešenec«!

Ali ni še konec trpljenja, vedno nove in nove muke si izmišljujemo.

Dne 3. t. m. je prišel tržaški »Il popolo di Trieste« pismo, ki ga je pisal politični tajnik gorških snoparjev Pino Godina na — disciplinarni svet odvetniške zbornice v Gorici. V tem pismu ovaja štiri slovenske odvetnike (dr. Karel Podgornik, dr. Ivan Gabršček, dr. Vladimir Orel in DSS Alojzij Mašera), da niso podpisali dolarja, s čemer so pokazali svoje antidržavno mišljenje, radi česar pozivljajo disciplinarni svet, naj jih črta iz odvetniške liste.

Ne vemo, kako se ta zadeva dalje razvija, ali ob sedanjih razmerah v Italiji je — vse mogoče, torej tudi taka »malenkost«, da uničijo eksistenco štirih slovenskih odvetnikov. Zato moramo spregovoriti na naslov Italije nekoliko resnih besed. Gospod delegat naj to le sporoči na pristojno mesto!!

Kaj so zagrešili imenovani gospodje odvetniki? Niso podpisali dolarja! — Kdo je pričel to akcijo? Pričeli so jo fašisti, torej politična stranka, ki nima nikake pravice do simpatij med Slovenci in Hrvati v Italiji. — Ako torej niso podpisali od fašistov dekretiranega dolarja, so storiili nekaj povsem naravnega in ta pogumni čin ob sedanjih razmerah v Italiji jim služi pred vsem svetom v posebno čast! Zategadelj se jim ne more očitati, da so storiili nekaj, kar se ne sklada z odvetniško častjo! Vsaka nasprotna interpretacija je — nasilstvo, je teror v drugačni obliki!!

O antinacionalnem, ali celo protidržavnem dejanju pa ni govora. — Da Slovenci in Hrvati niso oduševljeno sprejeli italijansko državljanstvo, to ve ves svet. — Italijani sami, zvesti učenci velikega Mazzinija, bi morali vsakemu Slovanu, ki bi bil tako storil, pljuvati v obraz in zabrusiti mu v obraz — figura porca!

Toda Slovenci in Hrvati so mirno spre-

jeli diktat mirovne konference prav radi tega, ker so Italijani zagotavljali vse narodne pravice, še več nego so jih uživali pod Avstrijo. — Zastopnik Italije je izjavil takrat, ko so se ustvarjale obveze držav za varstvo narodnih manjšin, da Italiji ni treba sprejemati takih obvez, nase, ker ona s svojimi zakoni nudi narodnim manjšinam še več nego jim hočejo dati tiste obveze!

Kaj je sledilo? Italija je pozabila na kongres tlačenih narodov v Rimu, kjer je bila polna lepih besed, — pozabila je na lepake in letake pred okupacijo, s katerimi je Slovincem in Hrvatom obetala mala nebesca, in naložila je našemu narodu mučeniški križ! Danes je narod naš tam raja brez najprimativnejših narodnih pravic! — Kljub temu naše ljudstvo ni zagrešilo proti državi najmanjše nekorektnosti in pričakuje, da se kultura Italija zavé svojih dolžnosti, ki jih je že pred 80. leti napisal veliki Mazzini v svoji brošuri: »La questione d'Oriente«, v kateri opisuje takratni položaj na Balkanu in med jugoslovanskimi narodi, pa pravi: »Ni več dolgo čas, ko nastane med Jadranskim in Črnim morjem velika jugoslovanska država, ki jo pozdravljamo in hočemo ž njo živeti v prijateljstvu!«

Te proroške sanje so se vresničile, nastala je velika Jugoslavija, ki bo po sporazumu z Bolgarijo še večja, tudi prijateljstvo med oficijelnimi zastopniki obeh držav je tu, — toda jugoslovanski narod ne more biti in ne bo odkritosrečen prijatelj Italije tako dolgo, dokler bo naše ljudstvo v Italiji brezpravna raja! Najboljši posrednik med Italijo in Jugoslavijo in vsem Balkanom bi mogli biti ravno naši Slovenci in Hrvati v Italiji, ako bi bili tam zadovoljni in srečni, kar bi lahko bili, ako bi bila Italija držala besedo! — Naši rojaki tamkaj se še vedno nadejajo, da se Italija spomni svoje misije, ki jo more izvršiti le v prijateljstvu z Jugoslavijo, nikdar pa preko mrtvega našega naroda v Italiji. Le preko živga, zadovoljnega našega naroda vodi pot k uspehu Italije v Orientu.

Imenovani štiri odvetniki niso prav v pričakovanju boljših časov storiili nikdar najmanjšega nezakonitega ali protidržavnega čina, zato jih ne sme tudi doleteti nikaka kazen.

Ako pa bodo kaznovani, potem bomo vedeli, da od Italije ne smemo nikdar nič dobrega pričakovati — in naša edina pot bo — tja med sovražnike Italije.

Italija nima ravno zavidanja vrednega položaja v Evropi. — Italija nima danes niti enega resničnega prijatelja. Nemci so ji pri-segli krvavo maščevanje! Francozi vidijo v Italiji le tekmovalko in škodljivo njenih interesov ob vsem Sredozemskem morju. Angliji so že zdaj na strani njenih sovražnikov. Ali Italija nima dovolj vzrokov, da ji ni treba iskati še novih sovražnikov?

Zato pričakujemo, da zavladava ravno v tem slučaju, ko gre za štiri odlične Slovence, prava in trezna pamet in pravica! Naj Italija izbira med — prijateljstvom in sovraštvom!!

Vestfalsko pismo.

Kakor drugod, tako smo tudi v Horst-Emserju večinoma brez posla.

Sprva smo sicer dobivali podpore, kmalu pa so nam jih odvzeli z utemeljitvijo, da brezposelnost nemški državljani v Jugoslaviji tudi ne dobivajo nobene podpore.

Nekateri izmed nas imajo invalidske, drugi neugodne rente. Ker pa je med nami dosti takih, ki niso bili zavarovani, niso dobivali ti ljudje nekaj časa od nobene strani nobene pomoči. Vsled tega so prišli v hude stiske: Umirali bi bili od lakote, da se ni zavzel za njih predsednik »Zveze«, prečastiti gospod Bolha, ki se je obrnil na tukajšnjo upravno oblast ter izposloval, da se nam izplačujejo začasne podpore iz ubožne blagajne. Seveda bomo morali te podpore zopet vrniti, ko bomo imeli zopet delo in zaslužek.

Gospod Bolha je izprosil pri županstvu za božične praznike tudi voz premoaga in 3 cente krompirja. Te stvari so bile razdeljene med najpotrebnejše od nas.

Potom »Zveze jugoslovanskih delavskih in podpornih društev« smo naprosili jugoslovensko vlado za pomoč. Dasi čakamo že dolgo zama, upamo zanesljivo, da naš glas ne ostane glas vpijočega v puščavi, ker vemo, da

stvar ne gre tako naglo. Mogoče se je zakasnila še bolj radi tega, ker smo se reorganizirali.

Na konferenci dne 8. novembra smo namreč soglasno sklenili, da se združimo v svrhu skupnega delovanja z »Zvezo sv. Barbare«, pod pogojem, da prevzame socialne in nacionalne zadeve v obeh organizacijah g. Bolha, duhovni svetnik Kalan pa cerkvena in verska vprašanja.

Da smo poverili socialne in nacionalne zadeve obeh organizacij g. Bolhi in ne njemu, g. Kalanu, kot je razvidno iz 8. številke njegovega »Zvona«, ni prav. Vendar pa nismo mogli drugače: G. Bolhe, ki nam je storil že veliko dobrega, nismo mogli zavreči, kljub vsemu spoštovanju, ki ga imamo za prečastitega g. duhovnega svetnika.

Organizacija g. Kalana širi o nas govornice, da smo protiverski, da smo srbski agenti in izdajalci itd. Tega mi razširjevalcem neosnovanih govorice ne štejemo v zlo. Bog ne gleda na zunanost, temveč na notranost in mi ostanemo, kakršni smo bili: pravoverni kristjani, ki se drže Kristusovih nauk, ki imajo ljubezen do Boga, pa tudi ljubezen do bližnjega.

našimi očmi. S posebno vneto povdarja pisateljica ta mesta, kjer se stikata jugoslovanska in poljska zgodovina. Poljskega kralja Ivana III. Sobieskega slavi kot prvega zmagovalca Turčije, ki je v bitki pri Dunaju prizadel prvi usodopolni udarec dotedaj silnemu in enotnemu turškemu cesarstvu, kar je tudi Srbe vzpodbudilo, da so zgrabili za orožje. Iz krvavih bojev te dobe črpa novejši poljski pisatelj Milkowski svojo najboljšo povest »Uskokci«. Milkowski se je namreč kot izgnanec po letu 1848 skrival po srbskih gorah, kjer je vzljubil narod, njegove junaške pesmi in bojevitost preteklosti.

V koncu 18. stoletja srečamo veliko podobnost med usodo srbskega in poljskega naroda. Poljska, razkosana na tri dele, se bori za svojo enotnost pod voditvijo Koščiūška, v Srbiji izbruhne upor s silnim Jurjem na čelu. »Vsaka kočja je trdnjava«, tako opeva Konopicka Koščiūškove boje, kar velja še tembolj za trdovratne borbe v nepristopnih srbskih gorah. Vendar dolgotrajne žrtve krvi in blagostanja ne prinesejo zaželjene osvoboditve; ruska velesila upogne tem globlje uporna temena Poljakov, a Turčija zadrge krila najboljšim srbskim orlom. Leto 1812 prinese spet obema narodoma žalostno sorodnost usode. Poljska se povrne po kratki osvoboditvi, ki jo ji je dal Napoleon, spet v rusko sužnjost, Srbijo izda v istem času Ru-

sija. Po zmagovalnih bojih združenih Srbov in Rusov zasede Rusija Besarabijo, Srbijo pa vrže v rop in požig Turkom. Na tem mestu naj omenim mimogrede, da se Poljaki silno čudijo simpatiji, ki jo nasprotno goje južni Slovani napram Rusiji. Po njihovem mnenju nimamo nobenega vzroka za taka prijazna čustva. Saj kolikorkrat so doslej iskali južni Slovani pomoči pri Rusiji ali pa so se zavezniško borili v njenih vrstah, vedno jih je do slej še Rusija pustila na cedilu.

Iz novejše zgodovine omenja Kosmowska domačo vojno med dinastijama Obrenovićev in Karagorgjevičev in žalostno smrt Jurija pod turško sabljo vsled sramotne izdaje Obrenovićev. Za tako bratsko vojno ne najde pisateljica primere v zahodno slovanski zgodovini, torej tudi v poljski ne. Z velikim navdušenjem nasprotno pa piše o prvi narodni skupščini v Kruševacu 1. 1835, kjer je preko 10.000 rodbinskih očetov glasovalo po staroslovanski šegi za novo konstitucijo.

Pri opisu naravnih bogastev srbskega kralja, poljedelstva, šeg in ljudstva predstavlja Kosmowska Srbe kot narod z živim temperamentom, vesel in junaški, z velikimi prirodnimi darovi, ki se zlasti objavljajo v srbski narodni pesmi in domači dekorativni umetnosti. O srbskem kmetu pravi, da je manj krompirja kot njegov poljski brat, temveč uživa tudi mnogo fiziolo in turščice. Tudi mene je na mnogih potovanjih po poljski zemlji začudila velika množina krompirja, s katero se hrani poljski kmet. Posebno v krakovskih okolicah žive takozvani »kartoflerji«, ki skoro leto in dan ne pokusijo kruha, temveč uživajo le nezabeljen krompir in mleko. Sploh pa sem zapazila, da živi poljski kmet še bolj skromno kot naš poljedelec, ki si vsaj od časa do časa privoščijo kos mesa in kozarec vina. Med srbskimi izdelki Kosmowska naravno ni pozabila omeniti slavnostne slivovice, ki tudi poljskim grlom bolj diši kot slabob očiščeni ruski špirit.

V srbskem šolstvu se avtorica ne more dovolj načuditi, da je pouk popolnoma zastoj. Na Poljskem je namreč zelo malo brezplačnih šol, ki jih vzdržuje država. Večina šol, zlasti srednjih, se nahaja v privatnih rokah in so silno drage. Tako n. pr. pobirajo v varšavskih gimnazijah okrog 8000 Din letne šolnine. V poglavju o srbskem leposlovju čitamo imena Obradovića, Karadžića, Milutinovića, Njegoša, Lazarevića (ki ga Kosmowska primerja s Sienkiewiczem z oziroma na razširjenost njegovih del) Njenadovića, Veselinovića, Vučića in drugih.

Iz poglavja v Hrvatski, Bosni in Dalmaciji naj izlučim le nekaj najzanimivejših mest! Kot je Srbija ena sama pesem, ki jo poje ves narod, tako tvori Hrvatska s Slavonijo in Bosno en sam muzej domače dekorativne umetnosti, eno samo predragoceno in preraznovrstno zbirko, ki ji ni najti enake na svetu. Pisateljica kot žensko seveda bolj zanimajo narodne noše in vezanine, zato opisuje natančno nekatere izmed njih, posebno te iz zagrebske okolice.

Hrvatsko ženo karakterizira Kosmowska kot sposobno, vsestransko izobraženo in nadarjeno zavedno članico svojega naroda, ki tudi v javnosti udeležuje svoje sile za narodov blagor in sicer istotako uspešno kot hrvaški mož. Po njenem mnenju je Hrvatska edina dežela v Jugoslaviji, kjer stoji žena duševno in družabno z možem na isti višini in je izbrisala s sebe znamenje vzhodne zaostalosti in podrejenosti. Do takih naprednih žen prištevata Kosmowska Pogachevo, Rodovo, Kučerovo, Truhelkovo, Lucerno, poznateljico in častilko Poljakov Zdenko Markovičovo in našo slovensko Zomko Kveder-Jelovškovo.

Zagreb smatra za najbolj zahodno-evropsko mesto v Jugoslaviji in ga primerja s poljskim Krakovom. Ne more se načuditi najrazličnejšim institucijam, ki so jih ustanovili hrvatski cerkveni dostojanstveniki iz dohodkov svojih veleposestev kakor tudi po-zrtvovalnosti in patriotizmu višjega duhovništva. Kot hčerka poljskega naroda je namreč pisateljica goreča pristašica in braniteljica katolicizma, ki je ravno na Poljskem pogljal najmočnejše korenine kot obrambo proti židovstvu in ruski cerkvi. Zato jo tudi pri drugih narodih predvsem zanimajo verske razmere kakor tudi odnošaj med duhovništvom in narodom. Občuduje Haukila in njegovo delo — prekrasni Maksimir, zavidava Strossmayerja, ki je v toliki meri pripomogel k ustanovitvi zagrebskega vseučilišča. Verski moment opažamo tudi pri opisovanju Mitrovića, ki stoji Kosmowska nad grobom Ljudevita Gaja — jugoslovanskega Mickiewicza.

»Pokoje leže poleg sebe katoličani, muslimani, pravoslavni in judje, lotijo jih le religiozni znaki na kamenitih plaščah. Na Poljskem namreč tudi smrt ne poba raznovernih. Nikdar ne zabodijo židovske kosti na katoliško pokopališče, in če bi kdaj pomotoma pokopali skupaj katoličana in pravoslavnega, gotovo bi se prišel katoličan še po smrti pritožiti.

Na enem svojih predgovornih potovanj je bila Kosmowska tudi gost v Radićevi roistni hiši na deželi, kar omenja v svoji sedanjih knjigi. Radićevi so jo sprejeli zelo pristrano in k skupni mizi je priselida vsa rodbina brez razlike stanu — od visoko izobraženega kulturnega in političnega delavca Stefana Radiću do njegovega najmlajšega brata — navadnega kmetovalca. Razgovor je splošen in se snuje o politiki in gospodarskem položaju, o narodnem delu, itd. Kljub razliki v izobrazbi se vsi živo udeležujejo debat, saj vsi dobro poznajo boleče rane svoje domovine in ji vsak po svoje hoče pomagati. Pisateljica je enjena od solz, saj v tej preprosti kmetijski hiši vidi izpolnjen svoj ideal: najrazličnejše plasti naroda se povzdignejo na eno višino, če jih veže goreča ljubezen do domovine in njegovo delo, tako raznovrstno, postane moralčno enakovredno, če služi enemu in istemu vzvišenemu cilju. Tak utis je odnesla Kosmowska pred leti iz seljaškega doma, nepojenega z južnim solncem, iz katerega je izšel naš Stj. Radić — prvovrstni borec svojega naroda in podpora jugoslovanske države. (Konec sledi.)

Politične vesti.

= **Naroden socialist o Stepanu Radiću.** V glasilu Narodno socialne stranke »Slobodne Novine« piše neki intelektualca, naroden socialist, ki je prisostvoval Radićevemu shodu v Mariboru, sledeče: Naša politika je v bistvu nepregledni labirint raznih struj in strank, da se skoro ni mogoče orientirati o nemo, ki ne išče lastnega dobička, temveč stremi le za izboljšanjem razmer vobče. Kje je Arijadina nit, da ga obvaruje zmoti in ga privede iz zagan in teme na sonce. Preteklo nedeljo je zboroval Radić v Mariboru. Slišal sem njegov govor in prišel tudi osebno v stik z njim, seveda le mimogrede. Objektivno priznam, da je napravil mož globok utis na me. Politiko sporazuma deli nekako v tri etape. Predvsem hoče uveljaviti enakopravnost državljanov in osebno svobodo. Zato je bilo treba odstraniti Pribečevića in popraviti krivice, ki sta jih on in njegova klika prizadela posameznikom in celim skupinam. Kakor hitro se izjednačijo zakoni (zlasti davki!), pride do veljave druga etapa sporazuma »seljaška demokracija« v obliki širokih samouprav. Uradništvo se mora zavedati, da je tu radi naroda, ne pa narobe; zato mora iti maelmu vpletku na roko. Čimbolje se bo godilo kmetu, tembolje bo ostalim slojem, ki živijo od žuljev rok. Vsakdo naj dela. Delo je mehanično in intelektualno. Inteligenca je seljaškemu pokretu neobhodno potrebna, kakor glava telesu. Iz seljaške demokracije se bo razvil »seljaški socializem«, ki naj spravi v sklad delavca in kmeta, mesto in selo. Zlasti je razpravljal na dolgo šolsko politiko. Priznati moram, da ima mož dobre misli in kaže visoko naobraženost. Tu pa tam udari preko cilja. Mestoma je bil tudi krivičen, ker je generaliziral (npr. opazka o Čehih, o Subotičkih dijakih.) Vobče pa nisem izlepa slišal v enem govoru toliko samoniklih in treznih misli. Vprašal sem sebe in vprašam Vas: Je li res Radić v toliki meri nedosleden, da bi ga se v tem boju ne moglo podpirati? Ali ni izjavil sam g. Davidović, da je podal Radić izjave od 27. III. 1925 že za časa Davidovićeve vlade? Ali niso bolj obsodbe vredni oni, ki so prisilili Radića recimo h »kapitulaciji«, dasiravno so vedeli, da se je v nazorih že davno prej uravnotežil? Te in slične misli so mi se rodile v glavi po Radićevem govoru. Radić je grešil v preteklosti. Facta infecta fieri non possunt. Baš toliko — če ne več — pa je zagrešila in greši hrvaška inteligenca. Oprostite mi! To je moje osebno mnenje. V Mariboru Radić ni kazal svojih diktatorskih manir. Dvomim, da bi se poleg njega inteligenca ne mogla uveljaviti. Nasprotno. Moje mnenje je, da bi mogla vplivati le blagodejno na njegovo preveliko impulzivnost.

= **Rusko-turška zavezniška pogodba.** Sovjetski tisk objavlja besedilo dne 17. t. m. med Čičerinom in turškim zunanjim ministrom Ruždžim begom v Parizu sklenjene zavezniške pogodbe med Sovjetsko Rusijo in Turčijo. Prvi člen določa, da ostane v slučaju napada na eno od zavezniških držav od strani ene ali več drugih držav druga pogodnica nevtralna. V drugem členu se zavezujeta pogodnici, da ne sklene nobena od njih v slučaju napada, o kakršnem je govor v prvem členu, nobene zveze in nobene konvencije političnega značaja, ki bi bila naperjena zoper drugo pogodnico; pravtako ne sme skleniti nobena od pogodnic nobene nove konvencije, ki bi bila naperjena zoper vojaško varnost druge pogodnice. Rusko-turški pogodbi se pripisuje v političnih krogih velik pomen. Smatra se, da se je hotela Turčija zasigurati za slučaj kakih vojnih zapletljajev radi mosulskega vprašanja zopet eventualni napad na Črnom morju. Turški listi pišejo, da je smatrati to pogodbo za odgovor na Locarno, kajti z locarnsko pogodbo so si zasigurali zapadne sile proste roke napram orientalskim. Listi povdarjajo, da je bila pogodba sklenjena po razsodbi mosulskega vprašanja po Svetu Zveze narodov.

= **Turški zunanji minister v Beogradu.** Te dni se je mudil na svojem povratku iz Zeneve, v Beogradu turški zunanji minister Tefik Ruždž beg. Nastanil se je v hotelu »Excelsior«, kjer je sprejel takoj po svojem prihodu beograjske novinarje, ki jim je radevolje odgovarjal na stavljena mu vprašanja. V glavnem je govoril o mosulskem vprašanju, o pogodbi med Turčijo in Rusijo ter o odnošajih napram naši državi. Glede Mosula je izjavil, da se Turčija tej pokrajini absolutno ne more odpovedati, ker gre v tem slučaju za eno od njenih življenjskih vprašanj. Glede v Parizu s Čičerinom sklenjene pogodbe je dejal Ruždž beg: Temeljne poteze pogodbe z Rusijo so: Turčija in Rusija se zavezeta, da se ne bosta nikdar bojevali druga proti drugi. V slučaju, da se zaplete ena ali druga od obeh držav v vojno s kako tretjo, ostane druga pogodnica nevtralna. Nobena od pogodnic ne bo sklenila nobenih političnih pogodb, ki bi bile naperjene zoper drugo pogodnico. Pogodba je torej sklenjena v svrhu ohranitve miru. Z Jugoslavijo želi Ruždž beg pristranih odnošajev. Po njegovem mnenju sta Turčija in Jugoslavija oni dve državi, katerih tesno sodelovanje bi najlažje zagotovilo mir na Balkanu in na bližnjem vzhodu. Po sprejemu novinarjev je posetil Ruždž beg zunanega ministra dr. Niščica, s katerim je konferiral nad eno uro. Razgovor med državnikoma je bil zelo pristran. Ruždž beg je bil na posetu tudi pri Pašiću, kjer se je mudil prav tako dolgo kot pri Niščicu. Izjavil je med drugim, da bo ugovor, sklenjen med našo državo in Turčijo, ratificiran takoj po njegovem povratku v Angoro, nakar pridejo na vrsto pregovori o trgovinski pogodbi in drugih konvencijah. Ruždž beg je dober poznavalec Jugoslavije, posebno pa srbskega naroda, ker je bil pred balkansko vojno šef zdravnik neke vojaške bolnice v Skoplju ter prišel kot tak v srbsko ujetništvo, kjer se je smel popolnoma svobodno gibati. Pri tej priliki se je seznanil z večimi odličnimi Srbi, o katerih govori še danes z zelo velikimi simpatijami.

Dr. Božena Kokalj:

Poljska žena o Jugoslaviji.

Malo ve naš narod o Poljakih in malo vedo Poljaki o nas. In vendar bi bila ta dva naroda lahko najboljša prijatelja, ko bi se bližje spoznala. Saj jih ne veže le podobna govorica, temveč tudi podobna preteklost. Kakor mi, so se tudi oni neprestano borili za svojo narodno svobodo, zmagovali in bili spet podvrženi, kakor nam, je tudi njim prinesla svetovna vojna težko pričakovano osvoboditev. Tretje poročstvo za dobro prijateljstvo pa daje zadostna oddaljenost obeh držav — iz lastne izkušnje vemo, da se sosedje najraje pripravijo.

Z veseljem moramo torej pozdraviti vsako knjigo in knjižico, ki seznaja obadva brata naša naroda med seboj. Taka knjiga je izšla po svetovni vojni izpod peresa gospe Irene Kosmowske pod naslovom »Južna Slovanska — Jugoslavija«. Ker je to skoraj edino poljsko delo o Jugoslaviji, hočem o njem izpregovoriti nekaj besed, tembolj ker je največji del knjige posvečen naši ožji domovini — Sloveniji.

Knjiga naravno razpada na tri poglavitve dele, odgovarjajoče Srbiji, Hrvatski in Sloveniji. Pisateljica začneja z opisom najjužnejšega dela naše države, s Srbijo. V jedrnatem slogu in z veliko simpatijo črta Kosmowska v kratkih potezih zgodovinske ideje srbskega naroda. Stefan Dušan, car Lazar, tužno Kosovo polje, kraljević Marko se vrste pred

VIII. vsesokolski zlet v Pragi 1926 od 4. do 6. julija.

Vse brate in sestre, ki se hočejo udeležiti vsesokolskega zleta v Pragi, pozivljamo, da se pripravijo pri svojih društvih najkasneje do 5. januarja 1926. Stroški za zlet bodo znašali ca. Din 1000.—. Oni bratje in sestre, ki reflektirajo na prenočišča v privatnih stanovanjih ali hotelih, naj to takoj prijavijo svojim društvom. Zleta se smejo udeležiti samo oni, ki so bili člani sokolskih društev najkasneje 1. februarja 1926. Pozneje pristopivši članom udeležba ni dovoljena. Za vse članke je obvezna udeležba v kroju, ki mora odgovarjati vsem predpisom JSS.

Organizacija zleta.

Vsa dela za zlet so osredotočena v slavnostnem odboru, katerega člani so vsi člani predsedstva ČOS in predstavniki vseh odsekov. Razen tega so v slavnostnem odboru dva zastopnika praške občine, ki je prevzela prolektorat nad zletom in zastopniki telovadnega društva češkoslovaških profesorjev. V slavnostnem odboru je 45 članov. Za reševanje najnujnejših zadev, ki se ne morejo odlagati in v svrhu priprave za seje slavnostnega odbora je izvoljena posebna prezidijalna komisija. Predsednik slavnostnega odbora je dolgoletni starosta ČOS dr. Scheiner, kot tajnik posluje brat Schwarzw. Tehniško vodstvo je v rokah načelnika dr. Vaníčka in načelnice sestre Male. Zletna pisarna je združena s pisarno ČOS ter se nahaja v prostorih Tyrševskega doma. V propagandne svrhe bode imel Vestnik ČOS posebno zletno prilogo, v kateri bodo točna poročila o pripravah za zlet. Razen tega bodo prinašali poročila o zletu dnevniki časopisi, ki so se stavili na razpolago zletnemu odboru. Poseben zletni vestnik odbor ne bo izdal. Nov način propagande izvrši odbor potem Radiojournala, da uporabi novo tehniško napravo, da odpošila zletna poročila po celem svetu. V zletnih dneh bode pomagalo sokolstvu pri delu gasilstvo, ki je v najvišji zvezi s Sokolstvom. V reklamne svrhe se poslužuje odbor tudi kinematografov, v katerih predvaja filme o pripravah za zlet. Mnogo neumornega dela in sokolske energije zahtevajo priprave za zletišče. Zletišče bode pripravljeno na Petičnu pri takozvanih Strahovskih Lomih, ki spadajo v območje Bele gore. Ta prostor je last države, ki ga hoče pripraviti za stalni stadion za razne telovadne in športne prireditve. Sokolstvo je dobilo ta prostor od države v najem za eno leto ter mora plačati v to svrhu najemnino v znesku 550.000 Kč. Načrte za zletišče je izdelal brat Čížek. Zletišče zavzema ploščino 820.000 m², prostor za telovadišče za 14.400 telovadcev znaša 46.656 m², prostor za orodje 62.620 m², tribune bode pripravljene za 129.543 gledalcev. Na celotnem zletišču bo imelo pristop 160.000 gledalcev. Cela naprava zletišča bo stala do 7 milijonov čeških kron. Tribune morajo biti gotove do konca februarja 1926. Ker leži novo zletišče izven običajne komunikacijske črte električne železnice, bode izvršene nove proge do zletišča tako, da bo električna železnica prepehala na zletišče vsako uro 36.000 oseb.

Sokolstvo bo nastanjeno v skupnih prenočiščih, ki bodo razdeljena po raznih šolah. V prenočiščih bodo deloma slavnostna, deloma sama slavnost. Telovadci bodo imeli prenočišča na zletnem prostoru. Prehrana ne bo skupna, temveč bo razdeljena po gostilnah, zlasti pa bo dovolj prilagojena za prehrano na zletišču samem, kjer bodo nameščene številne restavracije.

Največje težave povzročajo odboru finančno vprašanje. Odbor se je postavil na stališče, da ne prosi podpore niti državi, niti druge ustanove, temveč da izvrši Sokolstvo cel zlet s svojim lastnim delom. Uveden je zletni porez na člana 10 Kč, ki mora biti izplačan v dveh obrokih. Kako visoko češko Sokolstvo ceni to svojo prireditev, je dokaz, da so vsa društva vplačala v predpisanim roku ta zletni porez, ki znaša za prvo polovico 1.696.555 Kč. Drugi vir dohodkov so zletni koleki, katerih je bilo razprodanih skoraj do 2 milijona. Dalje je izdal odbor zletne razglednice, katere društva in župe marljivo razprodajajo. Dalje

bo izdal odbor zletne legitimacije in zletne odznake za članstvo in za naraščaj. Zletni plakati še ni dovršen, ker predloženi predlogi niso bili sprejeti. Odbor pričakuje, da se udeležijo zleta okoli 120.000 Sokolov. Tudi tujina se živo zanima za VIII. vsesokolski zlet ter je prijavljenih veliko število gimnazij, predvsem pa se udeležijo zleta v kar največjem številu jugoslovanske Sokolstvo. Do sedaj so bili vabljeni na zlet vsi člani Mednarodne telovadne organizacije, ki so se povečini vabili odzvali. Tako postane zlet ne samo vseslovanski sokolski zlet, temveč svetovna prireditev.

SPORED ZLETA.

Sobota, 5. junija: tekme in skušnje srednješolskega dijaštva.

Nedelja, 6. junija: nastop dijaštva srednjih šol.

Nedelja, 13. junija: nastop dijaštva praških žup.

Nedelja, 20. junija: javna telovadba praških žup.

Nedelja, 27. junija: javna telovadba naraščaja (Naraščajski dan).

Ponedeljek, 28. junija: povorka in javni nastop naraščaja, prosta tekma članstva.

Četrtek, 1. julija: dopoldne: tekme za slovansko prvenstvo, popoldne: tekma tujcev in nastop starih telovadcev.

Petek, 2. julija: tekma nižjih oddelkov.

Sobota, 3. julija: dopoldne: tekma višjih oddelkov, popoldne: javna telovadba dijaštva in naraščaja praških žup.

ZLETNI DNEVI.

Nedelja, 4. julija: dopoldne: skušnje za javni nastop, popoldne: 1. proste vaje članov, 2. nastop tujih gostov, 3. nastop jugoslovanske Sokolstva, 4. štafetni tek — Praga — Brno — Bratislava — Zagreb — Ljubljana — Beograd, 100 — 200 — 400 m, 5. proste vaje članice, 6. zletna scena.

Ponedeljek, 5. julija: dopoldne: skušnje; popoldne: proste vaje članice, 2. telovadba gostov, 3. tek z ovirami — Praga, Brno, Bratislava, Zagreb, Ljubljana, Beograd — 110 y, 4. proste vaje članov, 5. telovadba starejših članov, 6. telovadba žup — članice, 7. telovadba žup — članov, 8. zletna scena.

Torek, 6. julija: dopoldne: povorka, popoldne: 1. proglasitev uspeha tekem, 2. proste vaje članov, 3. telovadba jugoslovanske Sokolstva, 4. tek brez ovir — Praga, Brno, Bratislava, Zagreb, Ljubljana, Beograd — 100 m, 5. proste vaje članice, 6. telovadba žup — članov, 7. telovadba žup — članice, 8. zletna scena.

Razven tega se vršijo sledeče prireditve:

6. decembra: slavnostni koncert v Obecnem domu.

3. januarja: telovadna akademija.

10. aprila: prijateljski večer zletnega odbora na Slovanskem otoku.

5. junija: slavnostne predstave v gledališčih.

12. junija: zletni večer s telovadno akademijo.

19. junija: umetniška akademija.

27. junija: umetniški koncert za naraščaj.

3. julija: pozdravni večer gostom v Obecnem domu. — Prva scena na Vltavi.

4. julija: matineja za goste v Lucernu. — Druga scena na Vltavi.

5. julija: slavnostna matineja za zletne goste v Lucernu. — Tretja scena na Vltavi.

6. julija: pozdravni večer zletnim gostom na Slovanskem in Strejskem otoku. — Četrta scena na Vltavi.

Ta spored se bo še mogoče v malenkostih spremenil, v glavnem pa ostane isti. Proste vaje za članstvo in članice, kakor tudi k njim pripadajoča godba so izdane in se Sokolstvo pridno vežba v njih. V mesecu januarju se vršijo prvič pod sokolskim vodstvom smučarske tekme, katerih se udeležijo tudi naši Sokoli. V zvezi z zletom priredi praški velespejem gospodarsko razstavo, na kateri se hoče predvsem pokazati razvoj češke industrije za telovadno in športno orodje. Jugoslovanski sokolski naraščaj se udeležijo naraščajskih prireditev, t. j. 25. in 29. junija, vsled

česar pripravlja odbor proslavo Vidovega dne v Pragi. Dne 6. julija se izvrši tudi proslava Husa, ob kateri priliki se Sokolstvo pri povorki pokloni večnemu spomenu velikega učitelja.

Jugoslovansko Sokolstvo je proglasilo VIII. vsesokolski zlet za svoj zlet ter se ga udeležijo v kar največjem številu. V to svrhu se vršijo marljivo priprave v vseh društvih, izmed katerih je večina ustanovila zletne fonde, v katere zbirajo prispevke za zlet. V telovadnicah se marljivo vežbajo proste vaje in se pripravljajo članstvo za tekmo v vseh oddelkih, predvsem pa za prvenstvo. Ker smo proglasili VIII. vsesokolski zlet v Pragi za naš zlet, je naša naloga, da storimo vse, da bo naša udeležba častna po številu in po nastopu. Zato bratje, na delo!

Ob razpotju franc. politike.

Poraz, ki ga je doživel finančni minister Loucheur pred finančno komisijo zbornice, je oživil zanimanje za politične dogodke v Franciji. Njegova demisijska je le zunanji simptom idejne krize, ki se je razširila na celokupni levčarski kartel. Motrilce političnih dogodkov v inozemstvu bo uleglo zanimati, če se pobavimo v okviru tega članka z notranjepolitičnim položajem prijateljske republike.

Najprej je treba pogledati na sestavo zbornice in senata. V francoskem političnem življenju ne igrajo velike, kompaktne stranke skoro nikake vloge: tu odtehtajo le osebnosti in načela. Po volitvah z dne 11. maja smo opazili izvanredno fino diferenciranje sestavo parlamenta. Sodeč po površnem pogledu na to sestavo, bi človek dejal: Tu sta dve veliki skupini: desnica in levica. In kri-la so slična onim v drugih parlamentih. Na skrajni levici 26 komunistov. Na skrajni desnici pa 29 rojalistov, ki jih komandirata Léon Daudet in Charles Maurras. Slednji niso tolike važnosti, pomembnejši pa je tisk, ki ga suvereno dirigirata: to je Daudetova »Action Française« in pa »Gaulois«. Njihove ideje pa najdemo od časa do časa tudi v listih »Journal« in »Echo de Paris« odmeva, v organih »Republikanske demokratske Unije«, 104 moče broječe skupine, ki jo vodita znana parlamentarca Taittinger in Wendel. Zraven je k desnici spadajoča skupina demokratov in republikansko demokratska levica, ki se pa razlikuje le za rahlo nijanso od omenjene unije: slednji so namreč manj klerikalni in ne prisegajo na prvenstvo ekonomije v politiki. V tej vrsti ne najdemo ravno najmarkantnejših osebnosti francoske politike (Le Troquer, Colrat, Maginot), to pa radi tega, ker sede njeni glavni idejni zastopniki Poincaré in Millerand v senatu, a Clemenceau se je, kakor znano, oddaljil iz politične arene. Zato pa komandirajo celo vrsto najvplivnejših pariških listov. Najprej treba omeniti veliki žurnal »Matin«, kjer razpravlja o zunanji politiki znani senator de Jouvenel in alžajski mojster peresa Jules Sauerwein. Slednji je, pravijo, senca Briandova in od tod sijajne informacije »Matinac«. Zelo blizu desničarskemu bloku so listi »Temps«, »Figaro« in »Intransigeant«. V strankarskem pogledu se najmanj eksponira »Temps«, ker je glasilo menjajoče se gospode na Quai d'Orsay-u. In sedaj smo pri skupini, ki še pripada desnici, a jo je vendar smatrati kot prehodno parlamentarno stranko: pri levčarskih republikancih. Briand je sprejel voditelja te frakcije Leygues-a, da pomiri in ublaži duhove v nacionalnem bloku.

Briandova vlada je pravzaprav vlada parlamentarnega centra. Kakor znano, so izpadli razen Painlevéja skoro vsi prominentni zastopniki levčarskega kartela iz Briandove kombinacije. Briand se opira formalno na desničarsko orientirane skupine levčarskega kartela ter na levčarske republikance, ki spadajo po svoji ideologiji k desničarskemu bloku. To je »radikalna levica«, kateri pripada poleg zborničnega predsednika Pereta tudi Loucheur. Teh 41 mandatov ne igra tolike vloge. Večje važnosti pa je raz-

merje te skupine napram težki industriji. Loucheur se poslužuje lista »Journé Industrielle«. Jedro Briandove čete pa so socialistični republikanci, predstavniki malokmetstva, intelektualcev in uradništva. Glavna skupina levčarskega kartela pa so »radikalni socialisti«, ki jim načelujejo Herriot, Cail-laux, Malvy, Klotz in Franklin-Bouillon. Zanimivo je, da ta velika skupina s svojimi 140 mandati nima niti enega vplivnega glasila, saj more Briand računati na podporo »Matinac« le tako dolgo, dokler je na vladi. Listi »Ouvrec«, »Ere Nouvelle« in »Quotidien« pomenijo v notranjepolitični borbi pač nekaj, a v inozemstvu so skoro neznameniti. Da stoji Briandova vlada na zelo trblih nogah, nam pričuje številčnost »socialistov«, ki reprezentirajo s svojimi 105 mandati znatno moč. Briand sicer ni opustil prijateljskih odnosov do voditeljev te frakcije, saj je znano, da ga je nemirni in plameneti Paul Boncour zastopal že na nekaterih mednarodnih manifestacijah. Pa tudi Léon Blum, Renaudel in Faure ga ne sovražijo. Toda njegove finančne in deloma zunanje politike ne morejo podpirati iz čisto razumljivih razlogov strankarske strategije. Ko je glasovala zbornica o inflacijski predlogi Briandove vlade, je dobila borih pet glasov večine in ti glasovi niso veljali politiki, marveč osebnosti ministrskega predsednika. Odtod pestrost političnega valovanja v Franciji, ker igrajo načela in osebnosti veliko vlogo. Le tako je razumljivo, da vstajajo in padajo večine v neenakom ritmu galskega duha.

Levičarski kartel je dobil razpoklino. Nastala je vsled diferenc v finančni in zunanji politiki. Za vlade Herriota so bili socialisti še potrpežljivi. Udeležili so se ženevskega protokola, Maroka in Sirije. Herriot jim je bil nekaka garancija, da vojna v kolonijah ne bo trpela dalje, kakor je neobhodno potrebno. Do Painlevéja in Brianda nihče pravega zaupanja. Edino dopajenje so našli nad locarnskim uspehom, Briandu niso mogli odpustiti, da je poveril finančni resort težkemu industrialeu in inflacionistu Loucheurju. Velekapital in težka industrija se zvijata pod težo denarnega pomanjkanja in majhna inflacija (gre »samoc« za 8 milijard) bi znatno ojačila njih konkurenčno sposobnost. V tej situaciji je pridobila desnica na pomenu, to pa vsled tega, ker ji prija zunanja politika Briandove vlade. Stojimo pred čudnim dejstvom: Francija ima levčarsko vlado, ki se opira na centrum in ki vlada s pomočjo desnice. Medtem pa sedi prava levica (socialisti in levčarske skupine radikalnih socialistov) v svoji trenutni izolaciji. In vse to v času, ko opira Nemčija svojo zunanjo politiko na levčarske stranke, dočim je omejen desničarski kurz na notranje razmere. Vse kaže, da je položaj v palači Bourbon nevzdržen. Razmere silijo k velikim odločitvam. Briandova vlada se lahko spodkne na vsaki smeti in tedaj bodo kombinacijske možnosti že izčrpane. Potrebne bodo nove volitve in nihče ne ve, kaj bi utegnile prinesiti. Francoski narod stoji trenutno pod svežim vtisom finančne katastrofe in da je ta katastrofa posledica političnega razvoja, ne more biti nikakega dvoma. Razpoloženje francoskih volivcev silijo na levo, a Briandova vlada potiska zunanjepolitično krmilo na desno. Francija stoji ob razpotju svoje zunanje in notranje politike.

F. Ks. Svoboda, Bogatin in smrt.

Iz češčine prevel dr. Fr. Bradač. Zbirka gledaliških iger. Oder 13. zvezek. V Ljubljani 1926. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 15, poštnina Din 1.

Bogatin in smrt je igra v enem dejanju. V njej nastopa šest oseb. Bogatinu nenadoma zboli žena na smrt. To priliklo hoče izrabiti njegova prijateljica, da bi ga po smrti bogatinove žene pridobila za moža svojih hčer. Bogatin pa na to ne misli, ker noče preživeti svoje žene izvrši samomor še predno mu javajo ženinovo smrt.

V štirinajstem snopcu prinese Oder Lahovo izvorno igró »Pepehu«. Zbirko toplo priporočamo.

Anton Čehov:

V božični noči.

Mlada žena, kakih trindvajsetih let, je stala smrtno bleda na morskem obrežju in zrla v daljavo. V temi ni videla ne zvezd, ne z ledom pokritega morja in nobene luči. Močno je doževalo.

»Kaj se godi tam zunaj, si je mislila žena ter zrla napeto.

Tam nekje, v tej neprodorni temi, pet — deset, da mogoče celo več vrst daleč se nahaja sedaj njem mož, posestnik Litvinov. Ako ga ni zamedel sneg, mora hietati sedaj s svojimi ribiči domov. Led ne more več vzdržati tega vetra in polka. Ali bodo ribičke sami dosegli breg, te neokretne sani, še predno bo shvala bleda žena bučanje morja?

Po dolgih stopnicah stopi žena tik do morja, toda tu je ravno tako temno. Vetr buči še huje kot zgoraj, dežuje kot brez konca.

»Kdo je tu?« zadoni moški glas.

»Jaz sem, Djenis!«

Djenis, velik, močan starec z dolgo belo brado se naslanja na palico in išče na svoji obleki suho mesto, da prižge užgalico in z njo pipo.

»Ste vi, gospa Natalija Sergejevna?« vpraša z dvomljivim glasom. »V taki nevihti in pri vašem zdravju! Pojdite v hišo, mamica!«

»So še živi?« vpraša Natalija Sergejevna z drhtečim glasom.

»Kdo naj ve to! Če jih ni večeraj in predvečerajnjim zamedel sneg, še. In če ne bo led preje počil, se jim ne bo ničesar zgodilo. Glejte, kak veter! Kot da bi bil plačan, tako piha! Vrag naj ga vzame!«

»Nekdo je na ledu!« vzkligne žena z ostrim glasom.

Djenis zapre oči in posluša:

»Ne, nihče, samo blazni Petruša, ki sedi v čolnu in giblje z vesli. Petruša, si ti?«

»Sem, stari!« odvrne slaboten deški glas.

»Te boli?«

»Da, stani! Ne morem več prenašati!«

Na ledu blizu brega je ležal čoln, v njem pa je sedel blazni Petruša, tresoč se in skripajoč z zobmi. Tudi ta nekaj pričakuje od morja.

»Noga ga boli,« reče Djenis, »in vsled bolečin je izgubil razum.«

»Pojdi vendar, Petruša,« mu prigovarja z očetovskim glasom Djenis, »pojdi in se vleži za peč, bolje ti bo.«

»Čutim!« zagodrnja Petruša.

»Kaj čutiš, norec?«

»Led pokal!«

Djenis prisluhne. Dolgo napenja ušesa, toda v bučanju vetra ne more ničesar slišati. Pol ure je prešlo v molku in pričakovanju. Vetr je opravil svoje delo. Trdno je bil odločen zlomiti ves led in vzeti Nataliji njenega moža. Dež je malo ponehal.

»Voda je že blizu! Jo slišiš?« zastoka norec.

Starec prisluhne zopet in sliši nek šum, ki ni bučanje vetra in ne šuštenje dreves. Norec je imel prav. Nobenega dvoma ni bilo več, da se Litvinov s svojimi ribiči ne bo mogel vrniti in praznovati doma božičnih praznikov.

»Mogoče je le veter!« pravi Natalija. »Si prepričan Djenis, da je to pokanje ledu?«

»V božjih rokah je to! Kazen za naše grehe, gospa!«

Djenis zastoe in skoro na jok mu gre:

»Potrudite se v hišo, gospa. Ne uničite se, saj ste čisto mokri!«

Ljudje, ki so stali na bregu, so zaslišali lahek, tih smeh. Otroški, srečen smeh — —

Bila je bleha gospa.

»Izgubila je pamet,« zašepeta jokajoče Dje-

nis temni seneci nekega bližnjega kmeta ter stopi k Nataliji ter jo prime previdno za roko: »Pojdimo gori, mamica!«

Gospa odrine Djenisa, dvigne smelo glavo in stopi k stopnicam. Ni bila več tako smrtno bleda — kakor da je prišla v lice sveža kri — —

Njene oči niso bile več tako zastre s solzami in njene roke niso več tako drhte. Čutila je, da more sedaj sama, brez tuje pomoči preiti vseh devetdeset stopnic.

Ko je stopila na tretjo stopnico, je obstala. Pred njo je stal velik, postaven mož v mo-gočnih škornjih in kožuhu....

»Jaz sem, Nataša... ne boj se!...« reče mož.

Natalija se opoteče. Po krimski čepici, po črni bradi in črnih očeh je spoznala svojega moža, posestnika Litvinova. Mož jo dvigne v naročje in poljubi na lica, pri čemer je zadisal po konjaku in likerju. Bil je dobro razpoložen.

»Raduj se, Nataša! Sneg me ni zamedel in tudi utonil nisem. Med snežnim viharjem sem se prebil s svojimi fanti do Taganroga in od tam sem prišel k Tebi... da k tebi!«

Nataša ga zre z začudenimi očmi, ni mogla verjeti....

»Kako si mokra, kako trepeteš!« ji šepče mož in jo pritiska na prsa.

Torej so ga pričakovali v tem mrazu in v taki noči. Ali ni to ljubezen? In sreče se nasmehlja.

Ta srečni smeh pretirga prodiren, dušo trgajoč krik. Ne bučanje morja, ne veter, nič ni moglo prevpliti tega krika. Obup je prevzel njen obraz. Ni mogla zadržati tega krika v sebi. Iz njega se je oglasilo vae: usiljeni zakon, nepremagljivi odpor proti moči, muke samote in končno še razdrto upanje na prostost vdove.

»Boli te, da me ni sneg zasul, ali da me ni zmečkal led!« zastoe.

S trepetajočo spodnjo ustnico stopi v čoln k Petruši in reče ženi:

»Naj se zgodi tvoja volja!«

»Kam hočeš?« vpraša naglo Petrušo.

»Boli me, vaša milost, rad bi poginil. Mrtvih ne boli.«

Litvinov skoči v čoln:

»Pozdravljena, Nataša!«

Norec dvigne veslo, čoln zadene ob ledeno ploščo.

»Veslaj, Petruša, veslaj! Naprej, naprej!«

Litvinov se trdno oklepa čolna, se ziblje in se ozira nazaj. Izginila je njegova Nataša, izginilo svetlikanje gorečih pip, izginil je breg.

»Vrni se!« začuje piskajoč glas svoje žene.

In zazdi se mu, da sliši v tem kriku obup in novo, šele užgano ljubav.

»Vrni se!«

Litvinovo srce prične utripati... Žena ga kliče in bitje cerkvene ure in zvonjenje k božičnici.

»Vrni se!«

Odmev ponovi besede.

»Vrni se!« pravi Litvinov in zgrabi norca za roko. Ali ta ne čuje. Od bolesti zagri-za zobe v ustnice in zre poln upanja v daljco in vesla z dolgimi kretnjami... Njemu nihče ne kliče: »Vrni se!« in bolečina, ki jo je imel od otroških let, ga žge, huje in huje.

Litvinov ga zgrabi za roke in povleče nazaj, ali te roke so trde kot kamen in ni bilo lahko odtrgati jih od vesel. In bilo je tudi nepozno. Čolnu se bliža ogromen val. Ta val naj odreši Petrušo bolečin....

Do jutra je stala bleda žena na bregu. Ko so jo napol zmrljo in vsled duševnih muk omedlelo prenesli v posteljo, so njena usta še vedno šepetala: »Vrni se!«

V božični noči je vzljubila svojega moža...

(Prevel C. K.)

Dnevne vesti.

NASA UPRAVA.

»Politika« piše: »Službeno Novine« od 18. t. m. objavljajo dekret prometnega ministra, glasom katerega je Peter Stanojevič, poreznik sreske finančne uprave v Velikem Orašju, upokojen s pokojnino, ki mu pripada po službenih letih kot uradniku 3. grupe, II. kategorije.

Petar Stanojevič? ... To je oni Petar Stanojevič, ki je poneveril kot šef finančne uprave v Velikem Orašju okrog 1.000.000 dinarjev državnega denarja ter bil radi tega obsojen od smederevskega sodnega dvora pred kakimi 14 dnevi na 20 mesecev ječe.

— **Kredit za osnovne šole.** Ministrstvo prosvete je določilo, da dobe iz v dvajsetih letih dovoljenega kredita za zgradbo novih in popravilo starih osnovnih šol: Južna Srbija in Črna gora 1.500.000 Din, Bosna in Hercegovina 1.110.000 Din, Dalmacija 900.000 dinarjev, Hrvatska in Slavonija 700.000 Din, Srbija in Vojvodina 600.000 Din, Slovenija pa 200.000 Din.

— **Poštne zveze.** Poštna direkcija je te dni izdala brošuro »Poštne zveze v okrožju direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani«. S tem je izpolnjena znatna vrzel, zvezojoč izza vojnih časov, tako da je vsakomur omogočeno preračunati, koliko časa, po katerem potu in na kak način (z vlakom, s pešcem, z vozom ali z avtomobilom) bo romala poštna pošiljka do naslovnika. Knjižica v osmerki (XII+86 strani) obsega vse obstoječe poštne zveze v Sloveniji z navedbo razdalj med posameznimi kraji. V dodatku so navedeni neposredni sklepi med posameznimi poštami, ki se prevažajo z vlakom, v katerim ne obujejo ambulantne pošte, v spremstvu poštinih ali železniških organov. Knjižica, namenjena v prvi vrsti poštanim ustanovam, bo dobro služila tudi uradom in trgovskim krogom, ki si jo lahko kupijo v Narodni in Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena Din 20 je z ozirom na to, da ji je priložena pred kratkim izdana poštna karta, malenkostna.

— **Vojna zgodovina jugoslovenske armade.** V vseh edinah vojske se zbira za vrsto, da se spíše zgodovina vsake jedinice, podrobnosti izza svetovne vojne. — Naloga se poveri najbolj zmožnim oficirjem jugoslovenske armade.

— **Pospesjevanje priseljevanja v Kanadi.** Iz Londona poročajo: Priselniški minister v Kanadi javlja, da pripravlja načrt za pospejevanje velikopoteznega priseljevanja v Kanado. Kanada sprejme lahko vsako leto 20 tisoč poljskih delavcev.

— **Komunizem na Poljskem.** V Varšavi se vrše že nekaj dni skoro vsak dan demonstracije komunističnih brezposelnih. Magistrat namerava obdačiti v prilog brezposelnim voze liste cestne železnice, kar bi vrglo dnevno 25.000 zlotih. — V Vilni je bilo radi komunistične propagande aretiranih več gimnazijalcev — Belorusov. Dijaki pripadajo tajni organizaciji.

— **Berlinski kemični institut radi pomanjkanja denarja zatvorjen.** Afiša na črni tabli berlinskega kemičnega instituta naznanja, da se zavod zaradi pomanjkanja denarja za nedolgo čas zatvori.

— **Mleko za tuberkulozne otroke.** Praški mestni svet je sklenil na svoji zadnji seji, da bodo izdajali šolski zdravniški tuberkuloznim otrokom vsak dan med 8. in 10. uro po en četrt litra mleka.

— **Direkten telefonski promet med Dunajem in Parizom.** Kot poročajo z Dunaja, se uvede s 1. januarjem 1926 med Dunajem in Parizom direktni telefonski promet. Promet se bo vršil podnevi in ponoči.

— **Donavski paroplovni promet med Čehoslovaško in Avstrijo.** Čehoslovaška donavska paroplovna družba potrebuje za svoj neprestan rastoči promet velika pristanišča in priprave za prekladanje blaga na Dunaju in v Linzu. Zato se vrše te dni med Čehoslovaško in Avstrijo priprave za rešitev tega vprašanja na podlagi reciprocitete. Avstrijska paroplovna družba bi dobila kot kompenzacijske potrebne pristaniške naprave v Bratislavi in v Komarnu v najem. Te vrste pogodbe se sklepajo navadno za eno leto ter se lahko poljubno podaljšajo.

— **Napredovanje pri sodišču.** Pri okrožnem sodni svetnik dr. Josip Fischinger iz pete nosodni svetnik dr. Josip Fischinger iz pete v četrti grupo I. kategorije s kraljevim ukazom z dne 18. decembra 1925.

— **Iz sodne službe.** Za pravnega praktikanca v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani je imenovan abs. jur. Josip Zorko.

— **Iz zdravniške službe.** Za okrožnega zdravnika v Planini pri Sevnici je imenovan dr. Anton Levec.

— **Iz politične službe.** Za vladne tajnike v I. kategoriji, 7. grupi so imenovani srezki komisarji Anton Krajšek v Novem mestu, Ivo Aničič v Kastvu, Dominik Dereani v Kočevju, Adolf Moric pri vel. županu v Ljubljani ter Ivan Baudek v Kranju.

— **Iz policijske službe.** Imenovani so: Za policijske oficijale v III. kategoriji, 3. skupini Maks Jurca, Zvonimir Gregorič, Anton Jurca in Rudolf Mislej. — Za revirne nadzornike v III. kategoriji, 2. skupini Jakob Podreberšek, Josip Gruđen, Anton Barič, Marj. Močnik in Franc Zajdel, vsi pri policijski direkciji v Ljubljani.

— **Inženjerski izpit iz strojno-elektrotehnične stroke** je napravil te dni v Brnu tehnik Karol Skala iz Kamnika.

— **Odlikovani planinci.** Odlikovani so: predsednik SPD, odvetnik dr. Fran Tomšič v Ljubljani in župnik na Dovjem Jakob Aljaž z redom sv. Save III. razreda; nadučitelj v pok. Fr. Koebch z redom sv. Save IV. razreda, učitelj v pokolu Davorin Lesjak v Rušah pa z redom sv. Save V. razreda.

— **Nevarnost poplav minila.** Med božičnimi prazniki so vse narasle reke zopet padle, tako da je nevarnost poplav minila. Pred tem je prišlo v nekaterih krajih v Srbiji do manjših poplav in je par vasi še vedno pod vodo.

— **Velika železniška nesreča pri Novem Marofu.** V četrtak zjutraj se je pripetila blizu Varazdina velika železniška nesreča. Pri postaji Novi Marof je prišlo do karambola med mešancem št. 2031 in nekim tovornim vlakom. Oba stroja sta bila razbita, kakih 10 vagonov pa deloma razbitih, deloma prevrnjenih. V trenutku so se začeli strašni kriki ranjencev in nastala je grozna panika: Ljudje so skakali, ne meneč se za priljago skozi okna in tavalj v temni noči okrog. Izpod ruševin so izvlekli dva mrtveca, štiri težko ranjene železničarje in deset lažje ranjenih potnikov. Enemu od železničarjev so morali takoj amputirati nogo, drugi je smrtno nevarno poškodovan. Katastrofa je nastala vsled tega, ker se je mešani vlak odpeljal predčasno iz postaje. Zakaj se je to zgodilo, še ni ugotovljeno.

— **Velika nesreča na darmstadtškem kolodvoru.** Na peronu darmstadtškega glavnega kolodvora se je udri ta dni strop. Izpod ruševin so izklopali tri mrtvece, enega težkopoškodovanega ter sedem lahko poškodovanih. Darmstadtški kolodvor je eden od najnovejših v Nemčiji ter je opremljen z vsem modernim komontom.

— **Š otrok živih zgorelo.** V Wagenburgu v državi Orio je izbruhnil te dni požar, ki je vpepelil več hiš. Pri tem je zgorelo 5 otrok živih, pet odraslih oseb pa je bilo smrtno nevarno opečenih. Istočasno poročajo iz Buffalo o požaru, pri katerem so poginili 8 otroci.

— **Požar v šibeniški pravoslavni katedrali.** Te dni je izbruhnil v zakristiji pravoslavne katedrale v Šibeniku požar, ki je povzročil veliko škodo. Zgorelo je 36 starih cerkvenih knjig ter več mašnih plaščev in drugih predmetov. Požar je povzročil najbrže kak utrinek sveče, ki je padel med knjige, ne da bi ga bila župnik in cerkvenik opazila, ko sta šla iz cerkve.

— **Otok Jap opustošili morski valovi.** Iz Newyorke poročajo: Otok Jap v zapadnem Tihem oceanu so morski valovi popolnoma opustošili. Vse hiše so izgubile. Katastrofa je povzročila podmorski potres. Jap, nekdanja nemška kolonija, je postala podmorskega kralja in križišče pacifiških parobrodskih prog.

— **Jezik mu je primrznul.** V Unterrabnu pri jezenu je hotel te dni neki šolski učenec na poti k maži za šalo obizvati brzojavni drog. Ker je bilo zelo mrzlo je primrznul fant jezika. Razposajeni deček se je dolgo časa zaman trudil, da bi se bil odtrgal od droga, dokler niso prišli končno ljudje z vročo vodo ter ga rešili iz stiske. Prepeljali so ga z raztrganim jezikom v opasnem stanju v bolnico.

— **Ponesrečen poizkus vtihotapljenja za 7 milijonov pomorjenih novčanov.** Te dni sta bila aretirana kot sumljiva v Novi Gradiški dva neznanca lopova. Med potjo na policijsko se jima je posrečilo pobegniti, dasi je orožnik za njima streljal, ko je preiskala nato oblast prtljago, ki sta jo pustila v gostini, je našla v obirnem kovčku za 7 milijonov pomorjenih bankovcev po 10.000 dinarjev. Fazifikali so izredno dobri in zdi se, da so izdelani v inozemstvu.

— **Odkrita komitska organizacija.** Iz Krive Palanke poročajo, da so prišlo oblasti v obmejnih krajih Zedilovu in Dugački Reki na sled komitski organizaciji, ki je imela stike z makedonskim komitejem v Bolgariji. Doslej je aretiranih 50 oseb, od katerih pa se je nekaterim posrečilo pobegniti na makedonsko ozemlje.

Najbolj hvaljena in častu primerna
BOŽICNA IN NOVOLETNA DARILA SO
TRPEŽNA GORKA OBUTEV
IN OBLAČILA.

Za mal denar nabavite vse vrste istih
edinole v detajlni trgovini konfekcijske
tovarne

FRAN DERENDA & CIE
LJUBLJANA

Gradišče 4. Erjavčeva c. 2.
Telefon Interurban 249.

— **Ponesrečen načrt atentata sovjetov na angleško poslanstvo v Moskvi.** Kakor poročajo »Chicago Tribune«, so mislili sovjeti, da poseduje angleški poslanik v Moskvi Sir Robert Hodgson za sovjetsko vladno obremenjujejoče listine. Zato je najela Čeka nekega indidija, ki je bil nastavljen na angleškem poslanstvu kot prevajalec, da je skril v poslanstven poslopju peklenški stroj. Atentatorji so upali, da se bo mogoče polastiti med zmedo, ki bo nastala vsled eksplozije, kompromitirajočih listin. Namera se je ponesrečila, ker je izgubil kupljeni atentator končno pogum ter vse izdal.

— **Špijska afera v Budimpešti.** Budimpeštanska policija je opazovala že dalje časa dva tučja, ki sta zbirala politične in gospodarske informacije. Poizvedovanje je nepo bitno ugotovilo, da sta moža v službi dunajske sovjetske delegacije. Te dni sta bila moža aretirana. Legitimiral sta se kot bivši avstrijski državni tajnik v ministrstvu za prehrano dr. Evgen Marich in novinar Leopold Kuncar z Dunaja. Aretovanca sta priznala, da sta bila v špijski službi dunajske sovjetske delegacije. Preiskava je ugotovila razven tega, da sta delala aretovanca tudi zoper neko sosednjo — baje našo — državo, od koder jima je pošiljal neki visoki umirovljeni državni uradnik in neka dama informacije za sovjece. Na podlagi njihovih izpovedb so bili aretirani tudi Georg Markovica, lastnik tovarne za pletenje nogavic v Budimpešti in tri ženske, baje žene imenovanih

treh aretovancev. Ugotovljeno je, da so dobivali špijoni od dunajskega sovjetskega poslanstva sijajne nagrade, Marich in Kuncar sta imela celo mesečne plače in sicer Marich 50, Kuncar pa 40 milijonov kron.

— **Misteriozno izginjenje zakonske dvojice.** V mali hišici na periferiji Skoplja je živel Svetim Izmajlovič s svojo lepo, toda nezvesto soprogo Fatimo. Te dni se je pojavil v njegovem stanovanju ženkin ljubljene Garap ter odvedel svojo ljubico in njenege moža, ki sta izginila od onega trenutka brez sledu. Domneva se, da je Garap moža svoje ljubice sporazumno z njo umoril, vsled česar se nezvesta Fatima skriva. Garap taji.

— **Roparski napad na pošto blagajno.** V noči od 24. na 25. t. m. je bil umorjen v svojem stanovanju v vasi Bogatiču, zahodno od Beograda, pošni upravnik Vladimir Nikolič. Roparji so mu odvzeli ključne poštne blagajne ter odnesli 160.000 dinarjev državnega denarja. Kot dozderni glavni krivec je bil aretiran upravnikov prednik v uradu, bivši pošni uradnik Dragan Nedić.

— **S tujimi otroci v smrt.** 30-letna Karolina Kössler na Dunaju je živela s svojim ljubškom, ločenim instalaterjem Priklom kot podnajemnica pri neki Mariji Haide. Pri »koruznikih« je živel tudi instalaterjev otrok, ki ga je imel s svojo ženo. Tudi stanodajalka je imela otroka. Ta dva otroka je Kösslerjeva zelo ljubila. Nedavno je opazila, da ji je postal ljubček nezvest. Ker vse prigovarjanje ni nič pomagalo, je sklenila, da gre v prostovoljno smrt. Ker se pa ni hotela ločiti od otrok, naj bi šla tudi ta dva z njo. V ta namen se je zaprla te dni v stanovanje ter odprla plinovce cevi, vendar pa so prišli stvariti pravočasno na sled sosedje, ki so udrili v stanovanje ter poklicali rešilno postajo. Vsi trije so ozdraveli. Kösslerjeva je bila obsojena te dni zaradi prestopka zoper telesno varnost pogojno na pet dni zapora.

— **Aretilacija roparske tolpe na Pomeranskem.** Berlinska policija je aretirala 3 stare goste kaznilnice, ki so ustanovili na Pomeranskem roparsko tolpo ter izvršili tam številne roparske umore in roparske nspade. Bili so strah vse pokrajine.

— **Roparski napad na policijsko vojašnico.** Iz Dublina poročajo o roparskem napadu 30 banditov na policijsko vojašnico v Summerhillu. Roparji so vojašnico popolnoma oplenili.

— **Roparski napad v Berlinu.** V stanovanju skrbnika ubožnih Wittmacka v Berlinu se je pojavil te dni mlad mož pod pretevezo, da je prinesel paket. Ko je hotela skrbnica zena paket sprejeti, jo je mladi mož parkrat močno udaril po glavi, jo zvezal, ji zamašil usta ter jo vlekel v njeno sobo. Nato je zaklenil vrata ter izropal ubožno blagajno, v kateri pa je našel samo 8 mark. Na klice žene, ki se je med tem zopet zavedala, so tekli sosedje po policijo. Ropar je med tem pobegnil ter se zastrupil v svojem v bližini se nanajajočem stanovanju s plinom. Vendar pa so ga pravočasno rešili, naka so ga odvedli kot policijskega jetnika v bolnico.

— **Bodbinska drama v Budimpešti.** V Budimpešti je zastupila z neznanim truplom Aleksandra Gassner, kovačeva vdova sedel v svoje tri otroke v starosti od 14 do 18 let. Mati in 16letna hčerka ostaneta najbrže pri življenju, sinova umirata. Gassnerjeva je pred par meseci že enkrat nameravala umreti s svojimi otroci. Takrat so dejanje pravočasno razkrili. Izgovarjala se je, da je šlo za zastrupljanje z mesom. Ker ni bilo pravih dokazov, so jo pustili na svobodi. Motivi obupnega dejanja še niso pojasnjeni.

— **Tragična posledica zakonskega prepira.** Med mladima zakoncema, 23-letnim uradnikom Jakobom Wolcanom in njegovo ženo Marijo v Trstu so vladali že dalje časa napeti odnosi. Povod je bila baje moževa ljubosumnost. Te dni je prišlo med zakoncema zopet do prepira, ki se je razvil v pretep. Ker boleha žena na pljučih, je deloma radi razburjenja, deloma vsled dobljenih batlin, jela bruhati kri. Morali so jo prepeljati v bolnišnico. Mož se je polastil tak kes in obup, da je izpil večjo količino karbolne kisline, tako da najbrže ne bo okrevale.

— **Mačevanje iz ljubosumnosti.** Natakari- ca Viktorija Hajos v Szegedinu je vdrta te dni v hotelsko sobo, v kateri je samoval bivši policijski svetnik Ludvik Hierkely ter izlila Hierkelyju steklenico vitriola v obraz. Kislina je eno oko popolnoma uničila, drugega pa tako poškodovala, da se najbrže ne bo dal rešiti. Povod dejanja je bila varana ljubica.

— **Vojska z noži sredi Berlina.** Na nekem berlinskem trgu je prišlo te dni do izrednega pretepa v večjem stilu. Povod je bilo neko dekle, radi katere je prišlo med večjim številom mladih fantov do spopada. V par minutah je naraslo število pretepečev na 400 oseb. Več ljudi je bilo ranjenih z noži. Padlo je celo več strelcov. Da se je vzpostavil mir, je morala policija poslati več čet policijskih stražnikov.

— **Samomor ruske Jeanne d'Arc.** Soproga generalisima rdeče armade, nekdanjega »wachtmeistera« Budennija, gospa Nadežda Budennij si je upihnila te dni v Moskvi luč življenja z revolverjskim strelom. Sovjetski tisk, je skušal samomor prikriti ter je poročal, da se je gospa Budennijeva ponesrečila. Kljub temu pa je prišlo v javnost, da je izvršila junakinja državljanskih vojsk, ki je gledala na konju sedeč, z dragonsko sabljo v roki, kot ruska Jeanne d'Arc, nešteto krat brez strahu smrti v obličje, boreč se za svoj ideal, za zmago komunizma, samomor. V prostovoljno smrt pa jo je tiralo razočaranje, spoznanje, da so bili ideali, za katere se je borila — bluff.

— **Poizkusen samomor sina slavnega bakteriologa Wassermanna.** Sin umrlega slavnega bakteriologa, tajnega svetnika pl. Wassermanna se je te dni v nekem berlinskem hotelu obesil. Slučajno so ga pravočasno opazili in rešili. Vzrok samomora so velike izgube pri igri.

— **Morski volkovi požari 16 mornarjev.** Kot poročajo iz Newyorke, je umrlo te dni 16 mož nekega braziljskega parnika stranske smrti. Na parniku je eksplodiral stroj, vsled

česar se je potopil. Moštvo ameriške ladje, ki je bilo poslano na pomoč, radi silnega viharja ni moglo izpustiti rešilnih čolnov ter je moralo mirno gledati, kakor so vsi 16 ponesrečenih mornarjev požari morskoi volkovi.

— **Volkovi na Ruskem.** Ruski profesor Solovjev je izdal te dni brošuro, v kateri navaja porazne številke o škodi, ki jo povzročajo v rusiji volkovi. Ta škoda se cení na najmanj 30 do 40 milijonov zlatin rubljev letno. Samo v guberniji Nižnji Novgorod so razirali volkovi lanske leto nad 9 tisoč glav živine. Letos se je zver tako razmnožila ter postala tako predzna, da napada celo železniške vlake. Nedavno je napadla velika tolpa sesuradanih volkov na neki železniški postaji v guberniji Nižnji Novgorod stoječ tovorni vlak, pregnala uslužbenca ter odnesla skoro vse prasce, ki jih je bilo več vagonov.

— **Zaradi prepevanja davenega uradnika.** Dne 24. t. m. je izlirjaval v Bogatiču davečni uradnik Popović davke. Zvečer po končanem opravilu se ga je nekoliko nalezel, radi česar je veselo popeval v eni od vaskin goslin. To je gospoda župana tako razjezilo, da je zbral 14 do zob oboroženih kmetov ter hotel »povpiti« in njegovo družbo terorizirati, čes, da njihovo peje ogroža v seu javni red in mir. Med nasprotnima strankama je prišlo do hudega prepevanja, v trenutku, ko so hoteli kmetje navaliti na davenega uradnika in njegovo družbo, pa je prišla na lice mesta orožniška patrulja, ki je iskala morilce pošnega upravnika Nikolića. Patrulja je pozvala kmetje, da se razidejo. V odgovor so se jeli pripravljati kmetje za napad na patruljo. Zato je otvorila patrulja nanje ogenj. En kmet je bil ubit, pet pa težko ranjenih. Med zadnjimi je tudi vaški župan.

— **Ker ni mogel rešiti križanke,** se je Teodor Körner v brooklynu silno razočaral. Rozval je svojo soprogo, da bi mu pomagala iz zadrega. Ker tega ni mogla, se je vnel med njima srdit prepir. V suhi razburjenosti je potegnil entuzijasti za križanke nemadoma revolver ter oddal na svojo ženo dva strela. Ko se je zgrudila težko poškodovana na tla, je obrnil orožje prou sebi ter si pogljal krogi v sree, da je obtežal na mestu mrtve.

— **Vrvonodec ponesreči.** V Lépzigu je padel te dni med predstavo z žice vrvonodec Girardi, znan pod imenom »znančevalec smrti«. Polomil si je več rober in desno roko ter oblezel nezavesten. Izjavil je, da se ga je polastila hipna slabost, da pa je imel se toliko priučnosti duha, da se je odgnal od zice tako, da je prileteel na noge, sicer bi bil padel na glavo ter se ubil. Očistiva se je polastila vsled nesreče velika panika.

— **Državni pravnik na zatoni klopi.** Te dni se je vršil v Dubrovniku zanimiv proces. Na zatoni klopi je sodel državni pravnik dr. Stjepan Buzolić, ki ga je vožil spušča generalni inspektor za vode Musolić radi zatjenja časti. Dr. Buzolić je razzall inspektorja ob priuki nekega prepira, ki ga je imel inspektor z nekim Buzolićevim sorodnikom. Oaje je storil to zato, da je prišel pred sodišče in mu je bila dana s tem priuka, da je dokazal par nekorrektnosti, ki jih je bil zagrešil baje inspektor. Državni pravnik je oti oproščen.

— **Amerikane kupil Amundsenovo ekspedicijsko ladjo.** Kot poročajo iz Oslo, je kupil Amundsenovo ekspedicijsko ladjo (maud) v Seattle-u neki Amerikane za 40.000 dolarjev.

— **Mussolini eastni doktor.** Tenučna visoka šola v Milanu je podelila Mussoliniju doktorat honoris causa. Zanimivo je utemeljevanje: »Mussolini je velik arhitekt, ki je izgradil iz kupa trulin, nevarnih ruševin veličastno novo poslopje.«

— **Ruski prestolonaslednik v Odesi.** V Odesi se je pojavila nedavno sleparska dvojica, brat in sestra, ki sta se izdajala za velikega kneza prestolonaslednika in njegovo sestro, veliko kneginjo Tatjano. Lankoverno ljudstvo jima je verjelo. Kmalu je bil ustanovljen poseben odbor, ki je razhajal proklamacije in zbiral darila, dokler ni prišla končno te dni stvari na sled sovjetske državna policija; ki je aretirala sleparsko dvojico na 10 članov odbora. Vsi aretiranci pridejo pred revolucionarjski tribunal.

— **Mož s 1200 imeni.** Te dni se je zagovarjal pred londonskim sodiščem 73 letni Frederik Gee, radi nešteti goljufiji, ki jih je izvršil pod 1200 imeni. Gee je nedvomno redek umetnik življenja. Kajti živel je nad pol stoletja zgolj od usmiljenih ljudi, ne da bi mu bilo treba stati kot berač za vogalom na cesti ali pa hoditi osebno od hiše do hiše. Geejev trik je obstojal v glavnem v tem, da je odposlal Gee vsuci dan po par sto beračlun pisem na razne ugledne in bogate ljudi. Da je zmogel to korespondenco, je imel mister Gee v Londonu pisarno, v kateri je opravljalo delo mesto njega več tujnikov in drugih uslužbencev, ki pa jih je menjaval vsak mesec, da je tako preprečil, da ne bi bili prišli njegovim mahinacijam na sled. Gee je pretital vsak dan nad 20 časopisov. Posebno namlačno je preštudiral kroniko nesreč. Na tej podlagi je izražal bogatim ljudem, ki jih je zadelo kaka nesreča, svoje sožalje. Po tem uvodu se je lagal, da se je pripetila pred daljšim časom tudi njemu podobna nesreča, da je še vedno bolan ter da je prišel vsled tega v hudo stisko, vsled česar prosi za denarno podporo. Gee je seveda študiral tudi vesti o porokah, smrtih, in porodih ter pošiljal ljudem primerna pisma. Pred dvema mesecema je prišel na novo idejo, ki mu je postala usodna. Tekom tega časa so dobili vsi v Londonu stacionirani visoki oficirji od »starega vojaka«, ki je služil pod njimi v slavni dneh, beračina pisma. Končno je ustrelil Gee kozla: Pisal je nekemu generalu istočasno kot »star vojak« in kot »uboga vojaška vdova«. General je opazil, da sta bili pisani pisma od iste roke. Zato je izročil zadevo policiji. Mister Gee, ki je priberal precejšnjo premoženje, je dobil 1 leto ječe.

— **Razstava turistik in narodne umetnosti v Pragi.** Čehoslovaško - jugoslovanska liga in Jadranska straža v Pragi, društvi ki delujeta že od preje složno in uspešno za povzdigo turistik v neki državi, namravata takom

leta 1926 skupno ter s pomočjo generalnega konzulata Kralj. SHS v Pragi prirediti razstavo turistične in narodne umetnosti. Trajanje izložbe je proponirano na dobo od marca do julija 1926 l. Razstava bi se otvorila ob priliki pravega spomladanskega velesoja v marcu, nadaljevala bi se v okviru poljoprivredne razstave v maju in zaključila bi se s sokolsko razstavo po vesoljskih svetovnih začetkom julija. Med časom od zaključka velesoja do otvoritve poljoprivredne razstave in od zaključka slednje do otvoritve sokolske, bi se razstava premestila v eno izmed šolskih poslopij v Pragi, oziroma bi se ista vrstila v Plznu, event. v Brnu in v Bratislavi. Ker bodo v sekciji narodne umetnosti razstavljena v prvi vrsti ženska ročna dela in filigranska dela radi prodaje, se ženskim društvom, šolam in zainteresiranim posameznikom priporoča, da stopijo v neposredni stik z odborom. Istotako priporočamo institucijam za tujski promet, da se v interesu napredka turistične v svojem kraju udeležijo te razstave z najboljšo izbiro slik, projektov itd. Na čelu odbora za prireditve te razstave stoji g. generalni konzul v Pragi Svetozar Rašić. Naslov odbora je: Praha II. Mikulandska 7. (Československo-jihoslovenska Liga.)

Ljubljana.

1— 60 letnico obhaja dne 28. t. m. magistratni uslužbenec Tone Bizjak. Bog živi jubilarci!

1— Silvestrov večer Ljubljanskega Sokola v telovadnici Narodnega doma obeta izredno zanimive novosti. Omenjamo predvsem prvi nastop naše moderne plesalke gđe. Vidmarjeve, učenke slavne Mary Widmann. Plesala bo na naše narodne pesmi. Poleg tega pa bodo naši najboljši telovadci pokazali še otežene vrhunske simultane vaje na treh krogih, skupine na stolah, članice pokažejo krasne vaje z razsvetljenimi kiji in ritmične vaje. Tradicionalni marmornati kipi tudi letos ne bodo manjkali na vzpostredu. Godba, petje itd. izpopolnjujejo program. Za veselje in zabavo skrbe komične točke, od katerih omenimo znameniti boks-match dveh svetovnih mojstrov. Spored zaključijo alegorija. Po polnoči pa prosta zabava in ples. Kdor hoče lepo in zadovoljno pričakati novega leta, naj prihiti v Narodni dom k staremu matičnemu Ljubljanskemu Sokolu.

Dopisi.

Trbovlje: Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne, okrajni odbor v Trbovljah, vabi vse vojne tovariše ob Posavju, ki bi bili pripravljeni organizirati v svojem okraju krajevne organizacije Zveze slovenskih vojakov, da javijo svoje naslove ali okrajnemu odboru Z. S. V. v Trbovljah, ali pa glavnemu odboru Z. S. V. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7-a, nakar bodo prejeli od tam pravila in vsa za organizacijo potrebna navodila. Kakor je znano, je Zveza slovenskih vojakov strogo nepolitična in nestrankarska organizacija, ki zbira okrog sebe vse vojne tovariše, brez razlike političnega prepričanja, ki so potili v svetovni vojni kravi krizev pot. — Zveza si je dala za nalogo, da umiri razpaljene politične strasti zlasti med vojnimi tovariši, ter obudi ono idealno vojno tovarštvo in bratstvo, ki se je porodilo v strašnih bitkah na krvavih poljanah. — Zveza slovenskih vojakov hoče podpirati moralno in gmotno one naše najbednejše tovariše — vojne invalide, vdove in sirote, ki so postali žrtve svetovne vojne. Onim pa, ki so dali svoje življenje na žrtvenik svetovne vojne, hoče postaviti spomenike, ki bodo poznim rodovom pričali, da slovensko ljudstvo ni zaostalo za drugimi narodi v ljubezni do svojih sinov, ki so padli v svetovni vojni.

Laško. V štev. 293 Jutrove zarje se pod naslovom: »Iz občinske seje v Laškem« naše vsestransko postrleljivo županstvo silno hudiče nad menoj, češ, da sem predlagal razpust občinskega odbora in imenovanje gerenta. Pisatelju članka v poduk, vsej javnosti pa v zabavo, bo menda potrebno sledeče pojasniti: Kot načelnik kluba občinskih odborov gospodarske stranke v Laškem sem potožil srekzemu poglavarstvu nekatere nedostatke. Predvsem sem prosil, naj bi poglavarstvo rešilo neko vlogo, ki čaka že nad eno leto na rešitev. Dalje sem gajal dejstvo, da županstvo že 7 mesecev ni sklicalo občinske odborne seje, čeravno bi se morala vršiti vsake tri mesece. Dalje sem zahteval, naj se občini vrnejo trobenta in helebarde, ki jih je županstvo iz občinske pisarne izposodilo lovčice na divje prašiče. Dalje sem prosil, naj se od županstva zahteva, da se občinski sklepi izvrše. Našemu županstvu menda ni v ponos, da je naš hudournik tako nesnažen. Končno sem predlagal, naj bi se naše županstvo podučilo, da se vpoštevajo običajno tudi manjšine. In če bi se županstvo le ne odzvalo tem — menda zgolj običajnim in upravičenim — klubovim prošnjam, no, pa zahtevamo razpust občinskega odbora, tako kot zahtevajo to v takih slučajih baš vodilne osebe naše občine od drugih občin, ki niso tako srečne, da bi imele za gospodarje »pametne, trezno demokratske moze«, kakor se izraža Jutrov dopisnik. Gerent pa menda ne boče oni, ki je nekoč dejal: »Vi lahko sklepate kakor hočete, delal bom pa le, kakor bom sam hotel.« V Jutru se govori o neki zaupnici, ki se je baje skienila. Kedaj pa je bila sklenjena ta zaupnica, da meni o tem ni nič znano?

Celje. Pevsko društvo »Oljka« je na svoji zadnji seji dne 22. t. m. sklenilo prirediti po enkrat na teden teoretičen značaj, ki bo trajal tri mesece. Ta tečaj je namenjen tako starim pevcem, ki so teoretično manj izvežbani kakor tudi tembolj novincem, katerim se nudi s tem prilika, da si pridobijo potrebno predzobrazbo za vstop v pevski zbor, ki naj se kmalu tako pomnoži, da bo reprezentiral za Celje nekaj posebnega. Vabimo vse stare pevce in prijatelje petja, da pridobijo za ta tečaj čimveč naraščajo — samo moškega. Prvi sestanek se vrši 7. januarja 1926 ob 8. zvečer v gostilni ge. Božič, na »Skarpi« na Brezgu. Na tem sestanku se bo vse nadaljnje natančno dogovorilo. Tečaj vodi g. učitelj Gerlac.

RESOLUCIJA JAVNIH NAMEŠČENCEV.

Na manifestacijskem zboru v Ljubljani dne 20. decembra 1925 zbrani državni aktivni nameščenci ter civilni in vojaški upokojeanci protestirajo najenergičneje proti neizpolnitvi od vlade danih obljub glede izboljšanja njihovega gmotnega stanja ter zahtevajo, da narodna skupščina čim prej pristopi k rešitvi perečega vprašanja državnih nameščencev in upokojeencev.

Pred vsem zahtevajo:

1. pomaknitev mesta Ljubljane in Maribora v prvi druginjski razred;
2. izplačilo dolžnih razlik;
3. prevedbo kronskih penzij v dinarje;
4. zvišanje stanarine do izmere, ki odgovarja današnji najemini;
5. revizijo zakona o civilnih državnih nameščencih v zvezi z razvrstitveno uredbo;
6. priznanje izvestnih nadaljnjih olajšav pri voznjah na železnici za upokojece in člane njih rodbin;
7. izdajo pravilnika o predumemih na službene prejemke;
8. izplačevanje neokrnjenih druginjskih doklad onim upokojeencem, našim državljanom, ki morajo bivati iz tehničnih razlogov v inozemstvu;
9. ukinitvev premeščeni iz političnih nagibov, kar naj velja tudi pri eventualni redukciji;
10. priznanje posebnih doklad rezervnim častnikom — državnim nameščencem — za dobo vojne vežbe.
11. oprostitev državnih nameščencev od plačevanja komorskih doklad — in
12. ukinitvev določbe zakona o proračunskih dvajnatistih za mesece december 1925 — marec 1926, s katero se zvišuje najmanjši rok za pridobitev penzijske pravice od 10 na 15 let.

Vse zahteve državnih nameščencev in upokojeencev so vladi in narodni skupščini dobro znane že iz resolucije Glavnega Saveza državnih činovnika i službenika v Beogradu z dne 26. novembra t. l. ter je vsaka utemeljitev za njih upravičenost odveč.

Obenem izjavljajo državni nameščenci in upokojeanci, da bodo v dosego povoljne rešitve njihovih vitalnih vprašanj potom svojih organizacij in preko glavnega Saveza državnih službenika in činovnika v Beogradu postavili vse svoje sile in celokupno organizatorno moč.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama. — Začetek ob 8. uri zvečer.

Ponedeljek, 28. decembra: Zaprt.

Torek, 29. decembra ob 8. uri zvečer: »Veronika Deseniška.« Red D.

Sreda, 30. decembra ob 8. uri zvečer: »Za narodov blagor.« Red F.

Četrtek, 31. decembra: Zaprt.

Opera. — Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Ponedeljek, 28. decembra: Zaprt.

Torek, 29. decembra ob 1/8. uri zvečer: »Sre iz lecta.« »Poziv na ples.« »Capriccio espagnole.« Pantomimični baleti. Red B.

Sreda, 30. decembra ob 1/8. uri zvečer: »Eva.« Red C.

Četrtek, 31. decembra ob 6. uri zvečer: »Orfej v podzemlju.« Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 20. t. m. bodo v Narodnem gledališču v Ljubljani tri ljudske predstave po znanih cenah in sicer dve v drami in ena v operi. V drami se vprizori ob treh popoldne prikljubljena komedija »Pegica mojega srca«, zvečer ob osmih pa novo naštuđirana veseligr »Druga mladost«, ki je dosegla pri zabave željni publiki ob svoji premijeri velik uspeh veselja in smeja. V operi bo ob treh popoldne daljša ljudska predstava, sestoječa iz treh delov in sicer: iz Leoncavallove opere »Glumači« in dveh baletov »Favnova noč« in »Svatovac«. V »Glumačih« poje Tonia g. Holodkov, Cania g. Orlov, Neddo gđ. Jenikova, Silvio — g. Subelj, Beppo — g. Mohorič. Dirigira g. Balatka, režira g. Šest. Ta opera spada med najboljšje vprizoritve Narodnega gledališča v Ljubljani. Izvrstna, živa režija Šestova in najboljši bariton g. Holodkov v vlogi Tonia in dobra ostala zasedba jamčita za popoln umetniški užitek. »Favnova noč« je pantomimična burleska, katero izvajajo gg. Tuljakova, Japljeva, Golovin in Kralj. Pri »Svatovcu« sodeluje operni in baletni zbor. Kot glavna plesalca nastopita Tuljakova in Golovin.

Večer pantomimičnih baletov v ljubljanski operi bo med božičnimi prazniki v torek, dne 29. decembra ob polu osmi uri zvečer. Pri tej prireditvi se vprizori na prvem mestu Baranovičev balet »Sre iz lecta«. Ta pantomima spada v muzikalnem oziru med najzanimivejše in najorginalnejše jugoslovanske skladbe. Hrvatske in slovenske narodne pesmi so v Baranovičevi kompoziciji tako srečno, izvorno in efektivno vporabljene, da ni v delu takta, ki bi glasbenika ves čas ne zanimal. Gotovo je, da pojde to delo iz Zagreba preko Ljubljane v Beograd in od tam tudi na druge velike odre. Praga, Brno, Dunaj se zanj že zanimajo. Tudi vsebina »Sre iz lecta« je zelo ljubka, slikovita in interesantna. — Na drugem mestu se izvaja isti večer baletna pantomima na glasbo skladbe C. M. Webra »Poziv na ples«, kot tretja točka pa baletna karakterna slika Nikolaja Rimskega Korsakova »Capriccio espagnole«. Nje dejanje se godi na Španjolskem. Muzika je ognjevitna in se ponaša s krasno instrumentacijo. Glavni skladatelj je poklonil to delo peterburški filharmoniji. Povsod, kjer se je izvajalo, je doseglo velik uspeh ter stalo stalno na repertoarju vseh večjih gledališč. Ljubljanska vprizoritev je pripravljena po koreografiji zagrebške primabalerine M. Frommanove. »Sre iz lecta« dirigira direktor opere g. Polić »Poziv na ples« sokolskih ali stanovskih, ker je v Ljubljani

itak pevskih društev preveč in ponavadi ta in »Capriccio espagnole« pa kapelnik g. dr. Švara. Pri teh pantomimah plešejo gg. Tuljakova, Golovin, Moharjeva, Jančarjeva in baletni zbor.

Koncert »Grafike«. Ljubljanski grafiki so si ustanovili v področju svoje organizacije moški pevski zbor, ki je priredil v ponedeljek, dne 21. t. m. v dvorani Filharmonične družbe prvi koncert. Dasi ne morem zagovarjati ustanavljanja pevskih odsekov, bodisi ki odseki niso pokazali življenske zmoglosti ter so pevske moči le cepili namesto, da bi se koncentrirale v društvih, ki goje koncertno petje, mora mpriznati, da tvoril pevski odsek »Grafike« častno izjemo. Ustanovljen ni bil za zabavo, posvetil se je resnemu delu in je uspeh tega tudi pokazal. Hvalevredno je, da grafiki svoj prosti čas posvečajo petju. G. prof. Gröbming, njihov pevovalja je za prvi koncert izbral skromne, pohlevne in priproste skladbe, pa je te podal lepo naštuđirane in prednašane. Pevski zbor »Grafika« ima mehke, zvočne prve tenorje, dobre prve base, malo manj sigurne druge base in nekoliko ostre druge tenorje. Vpet je dokaj dobro in doni prijetno, pazi na izgovorjavo teksta, z redkimi izjemami (par neupravičenih cenzur »vesel / pastir«, mladost / mojo« je bilo čuti), goji nepretrgano melodično linijo in ima čut za dinamiko. Ugačala sta posebno Adamičeva zbor »Ljubica« vstan, vpihni luč, in »Lucipeter ban«. Dobro delo je storil g. prof. Gröbming, ko je iz zaprašenega arhiva vzel Griegovo »Novo zemljor«, učinkovit in ne težak zbor večjega obsega. Tvoril je s spremljevanjem orkestra muzike dravske divizije, ki je tudi samostojno pod taktirko dr. Čerina strumno zaigrala uverturo k operi »Veselo žene vindzorske« mogočen zaključek koncerta. Solo je pihal na pel g. Sekula. Dvorana Filharmonične družbe je bila razprodana, poslušalci so sprejeli vsa izvajanja z gromko pohvalo, g. prof. Gröbming pa je prejel v priznanje svojega truda in dela lovorov venec s trobojnicami. Odkritosrčno želimo pevcem »Grafike« vztrajnosti in nadaljnjih uspehov!

V. Novak: »Vihar« (Bouffe). V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra je priredila uprava narodnega gledališča s sodelovanjem pevskega zbora Glasbene Matice, Orkestralnega društva, godbenikov muzike dravske divizije in opernih solistov g. Lovšetove, gg. Betetta in Banovca v veliki dvorani Uniona koncert, na katerem so izvajali simfonično pesnitev slavnega češkega skladatelja Vitezslava Novaka »Vihar«. Dobili smo po zaslugi g. kapelnika Nika Štrifota na oder eno najmočnejših slovenskih glasbenih del večjega obsega in velikih umetniških vrednot. Najtežje nalogo je moral ab solvirati orkester, dočim so solistovske partije precej nehalneje in ima zbor podrejeno vlogo. Vsi sodelujoči so se izvajanju posvetili z veliko ljubeznijo in so dosegli velik, prav izreden uspeh, g. Štrifot pa se je izkazal za vzornega dirigenta. Ker se koncert v kratkem ponovi, bomo takrat o njem obširneje govorili. Izvajanje »Vihara« bo moral kronist zabeležiti med najvažnejše dogodke tekoče koncertne sezone.

V »Slovenec« z dne 18. t. m. je izšel v podlistku »Razgovor med dvema organistoma«, v katerem nekdo pod vsevdominom »Cvenk« smeši »novejšo cerkveno glasbo in moderniste. Pamflet zasluži najostrejšo grajo. G. Premrl in moderni cerkveni glasbeni skladatelji, kakaj molčite? Kdo je ta famozni »Cvenk«? Ali »Slovenec« na ta način podpira stremljenje gg. Premrla in dr. Kimovca po napredku naše cerkvene glasbe?

Silvestrova noč pevskega društva »Ljubljanski Zvon« dne 31. t. m. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma. Koncertni in zabavni vzpored. Orkester nar. glasb. žel. društva »Sloga«. Pevske točke: Solospjevi s spremlj. klavirja, moški kvartet (br. Grilca, Hartma nin Sule) moški in mešani zbori, Komični prizor. Bogat srečolov. O polnoči nagovor, alegorija. Ples. Prvovrstna kapljica. Vstopnina 10 Din. Vse prijatelje »Ljubljanskega Zvona« in petja ter neprisljlene zabave vabi že danes na udeležbo odbor »Ljubljanskega Zvona«.

Gospodarstvo.

USPEH GOSPODARSKEGA LISTA.

Pred tremi leti ustanovljeni gospodarski list »Bankarstvo« z redakcijami v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani se je do danes tako razširil, da šteje 200 sotrudnikov ter ima naklado 10.000 izvodov, v sled česar zavzema med našimi ekonomskimi listi prvo mesto.

Včeraj smo prejeli obsežen letni indeks, iz katerega je razvidna obilica dobrih del in študij, ki jih je prinesel ta list, tekom tega leta. Med avtorji-sotrudniki čitamo od nacionalnih ekonomov: Lj. St. Koslerja, Dra. V. T. Markovića, Dra. Gregorina, prof. Dra. Bajkića, Dra. Vrbanića, N. Stanarevića, ing. Čutukovića, Dra. Mjlos. Stojadinovića, ing. Avramovića, ing. Marinovića, Dra. Frangeša, prof. Jurica itd., od politikov: Ljubo Jovanovića, Dra. M. M. Stojadinovića, Dra. M. Spahija, Jur. Bijankinija, Dra. L. Markovića, St. Radića, Dra. I. Krajača, M. Moskovljevića, Dra. Šurmina, Dra. Nik. Stojanovića, Dra. S. Sečerovala, Dra. Čingrijo, Dra. Ravniharja itd., od predstavnikov pridobitnih strok: Nik. Berkovića, Dragotina Hribara, Miroslavljevića, Čurčina, Vl. Arka, S. D. Aleksandra, V. Ristića, A. Tykaca, Oskara Weissmayera itd., od inozemskih strokovnjakov in politikov: ministre Guyota, Volpi, Todorova, Hofingera in gotovo vse odlične člane konzularnega kora v naši državi.

Novi letnik se prične s prvim januarjem. Vnaprej plačana naročnina znaša 200 Din. Priporočamo intelektualcem, posebno pa vsem gospodarskim krogom, da se naroče na ta veliki časopis. Upravištvu list v Zagrebu, 6. Marovska ulica štev. 30. List izhaja zelo redno, je odlično tehnično opremljen ter zasluži pozornost in podporo. — Dr. S. J.

To in ono.

REVOLUCIJSKI IN PROTIREVOLUCIJSKI KLJUČ.

Berlinski kriminalni uradnik pripoveduje: Peljali so nas v lopo na koncu tovarne. 30 kriminalnih uradnikov nas je bilo, pod vodstvom policijskega ravnatelja. V lokalu je bilo na pol temno. Na oknu so ležale sveče. »Gospoda«, je izpregovoril naš vodnik. »Sedaj bomo vlomili, od uradnikov natančno kontrolirani, v par blagajn. Prosim, pogledjte na uro.« Pogledali smo na ure. »Najprej bo odprl gospod Sitar blagajno starega sistema in sicer ono tamle v kotu.« Pogledali smo v kot. Sveče so se vžgale. V kotu je stala lepa, masivna, rjavo pleskana železna blagajna, skrbno armirana z jeklenimi ploščami. Stara je morala biti kakih 30 let. Kriminalni uradniki smo stopili k blagajni, jo otipali in videli, da je vse v redu. Ključ se je obrnil in blagajna je bila zaklenjena. — »Sedaj prosim pogledjte na ure.« Ugotovili smo soglasno: »Pet minut čez štiri.« — »Gospod Sitar, prosim.« Herkulično ražen mož v ključavničarski obleki je stopil k blagajni. Otipaval je blagajno, kot da jo hoče božati. Toda mislil je pač drugače, kajti že se je lesketal med njegovimi prsti jeklen izvijaj. V eni minuti je odvil rozeto nad ključavničico. Nato je vzel v roke drugo dleto podobno orodje. S tem na videz nedolžnim železom seže v odprtino, ki vodi v ključavničico, nekoliko povrla, nekoliko strese, to se ponavlja in odprtina postaja vedno večja. To se vrši popolnoma brez hrupa in prav komodno. Če bi v sosednji sobi kdo spal, bi se od malenkostnega praskanja niti ne prebudil. — Minile so tri minute. Vlomilec vzame v roko zopet drugo orodje, podobno ključu za odpiranje pločevinastih škaflet. Toda to je surovo jeklo, niti dosti obdelano ni. Kljub temu pa je v roki ključavničarja strašno orodje. Kjerkoli ga zastavi, povsodi se trga jeklo kot cunj. Zdi se, kot da ga gloda glodalec z dijamantnimi zobmi. Šest minut je minilo. Odprtina meri že približno 40 kvadratnih centimetrov. Jekleno rezilo je napravilo svojo dolžnost. Zopet se zableskeče v vlomilčevi roki poniklano dleto za odvijanje vijakov. roki poniklani jekleni izvijaj. Nato — nekoliko malo slišnega škripanja — in vrata se odpro. V sedmih minutah je bil vlom izvršen.

»Gospoda« ke oglosi zopet naš voditelj, »sedaj pa obrnite svojo pozornost na to-le moderno blagajno. V prvo blagajno je bilo primeroma lahko vlomiti, ker se je nahajala ključavničica (kot pri vseh starih sistemih) neposredno za prvo jekleno ploščo. Vlomilec je bilo treba samo prevrtili to jekleno ploščo, nakar je lahko razdril ključavničico. Pri tej blagajni pa gre za takozvano preloženo ključavničico. Montirana je na notranji strani vrat za debelo oklopno ploščo. Tu ne pomaga rezilo več, treba je žgati. — »Zge« se pa s takozvano »Fouché-jevo« svetiljko. Svetiljka se napolni z vodikom in kisikom in razvije vročino 4500 stopinj. — Tedaj je stopil v akcijo pomagat gospoda Sitarja. Pripravil je svetiljko, zablskal se je plamen. Predno je pomagat začel, je razložil sistem blagajne: »Proti oguhu varna, oklopne plošče.« V 6 minutah je vlomil v blagajno.

Za dve vprašanji gre pri fabrikaciji blagajne: Ali je mogoče izdelati take močne oklopne plošče, da klubejejo lahko vsakemu orodju? ter: ali je mogoče montirati ključavničico in zapah tako, da jim ne pride tudi najbistroumnejši vlomilski sistem do živiga? Zdi se, da sta problema rešena. Iznajdena je kovinska zmes, ki ima nezasišano odporno silo. Nobeno jeklo ji ne more škodovati. Silna vročina Fouchéjeve svetiljke je ne more razstopiti.

In ključavničice? Izkazalo se je, da se konstrukcije preproste oddaljene ključavničice, ki je veljala za jako sigurno, noben spreten vlomilec nie ustraši. Ključavničica je bila pritirjena preje vedno nasproti odprtine za ključ. Če so torej odpovedala vsa druga sredstva, je napolnil vlomilec odprtino z razstreljivom ter ključavničico razstrelil. Kaj so torej koristile najboljše oklopne plošče, če je bilo mogoče razdrati ključavničico. Tudi ta nedostatek je sedaj odpravljen in sicer potom konstrukcije transmissijske ključavničice. Ključavničica ni pritirjena več za odprtino, pa tudi ne v njeni bližini, temveč v kakem kotu ali v sredi vrat. S tem je izključena vsaka možnost, da bi se jo razstrelilo. Tudi drug zločinski trik, obdelavanje z jekleno krtačo, odpove v tem slučaju.

In k vsem tem preventivam, ki onemogočajo skoro vsak vlom, pride še nova, prav posebna. To je revolucijski ključ. Na primeru iz nedavne preteklosti naj razložimo njegovo delo. Pri okupaciji Porurja so bile, kot znano vse blagajne zaplenjene. Francozi so prišli v Essen. Seveda so zaprli uradniki pred njihovim prihodom tresor, ki je bil zavarovan z dvema ključavnicama, nato je stopil v funkcijo tretji ključ: revolucijski ključ. Vtaknili so ga v drugo odprtino za ključ, enkrat obrnili ter zopet potegnili ven. S to edino operacijo je bila ključavničica popolnoma razdejana.

Ravnateljja so zaprli in prisilili, da jim je izročil vse tri ključe. Toda vse poizkušnje je bilo sedaj zaman. Tresor se ni odprl. Tudi ne s pomočjo revolucijskega ključa. Poklicali so nekega inženjerja iz Pariza. Trdil se je 4 tedne, toda zaman. — Ko je bila okupacija ukončena, je poslal bančni ravnatelj v neko oddaljeno mesto brzojavko: »Pošljite protirevolucijski ključ!« — Ključ je prišel, utaknili so ga v ključavničico, in z otročjo lahkoto so odprli blagajno.

Doslej se še ni posrečilo nobenemu vlomilcu odpreti moderno blagajno, ki je bila izdelana v eni od velikih tovarn. Kaj pa, če dobe lepega dne bančni ravnatelj anonimna pisma približno takele vsebine: Posrečilo se nam je izdelati pilo, ki je tako trda, da reže celo oklopne plošče vaših blagajn...

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

(165)

»Ne vidim nobenega človeka,« meni Leonor.

Adam tudi ne.

»Tam, tam!« zakliče nenadoma. »Zopet se hoče skriti pod neko žival!«

Oklopne plošče so spuščene, gotovo sliši njihove glasove, Adam pokaže z iztegnjeno roko proti njemu — in tedaj se dvigne mož, opazil je pač, da so ga izsledili, in se več ne skuša skriti — toda tudi sedaj noče nič vedeti o motrnem čolnu, obrne hrbet proti njemu in prekriža trmasto roko na prsih.

Opazovalci se zelo čudijo takemu početju.

Nenadoma šine Leonori vsa kri v lice, v naslednjem hipu pa zopet vsa pobledi.

S sunkom se obrne mož — da, Georg je, le obleka je nekoliko drugačna.

Počasi se bliža plavajoči avto otoku, zadene s sprednjim delom na zemljo — Leonor stoji še vedno v odprtem sprednjem delu; z enim korakom bi bila lahko na kopnem, a se ne gane.

Končno dvigne Georg, kakor v obrambo, roko in zamolklo prihajajo besede iz njegovih prsi:

»Ne, ne, mis Leonor — med nama se dviga ognjena stena, ki je ne pogasi vsa ta voda — — vi sami ste nedolžni — — a jaz, jaz — — jaz sem zavržen — za vas — zase — mora biti — — na svojem čelu čutim pekoč znak, ki so ga vtisnili plameni onega mesta...«

»Georg!« krikne Leonor. »Pri Bogu vsemogočnem,

pri vsem, kar mi je sveto, pri svoji ljubezni do tebe prisegam — jaz nisem zakrivila požara, ki je uničil Buenos Aires, vrgla nisem v mesto niti ene vžigalne bombe...«

Georg se zdrzne, kakor da je šinila strela vanj in že je njegov obraz ves drug.

»Kaj, Leonor? Ti nisi...«

Dalje ne izgovori. Že leži pri njegovih nogah... potem na njegovih prsih, in skoro sedi na njegovih kolnih v jedilni sobi na divanu.

Ker sploh ne veda, kako sta prišla v jedilno sobo, tudi nam ni treba tega vedeti.

Zgodilo se je, kakor se to čisto v takih slučajih zgodi. Sedaj pa sta se objemala in poljubovala — Adam pa je njuhal svoj tobak in popolnoma mirno stal poleg, tako je bil zatopljen v misli.

»Ti grdi, grdi nesrečnej, kako si mogel kaj takega storiti: v moji neposredni bližini si bil in nisi hotel niti govoriti z menoj!«

»Oh, Leonor, koliko sem pretrpel!«

»In jaz šele!«

Tedaj se zbudi Adam iz svojih sanj.

»Na, zdaj je pa že res vsega konec! To je vedno ista prokl... reč, če se dva ljubita, pa se ne pogovorita. To je vse prav lepo in dobro v teoriji. Pisatelji, ki jih je stotisoče na svetu, hočejo tudi živeti, ampak v praksi moramo storiti to vse krajše. Kar enostavno moramo prijeti drugo osebo za glavo in... no, izvolite tobaka? No, mr. Hartung, zdaj pa najprej pripovedujte, preden se peljemo v cerkev.«

Georg pripoveduje. Kako so ga aretirali v kurilnici in oddali na sodnijo, kako so ga odvedli potem uradniki, ki so bili lopovi, ki so hoteli izvedeti od njega

skrivnost morrisita, pozneje so ga hoteli uporabiti kot menjalno sredstvo; kako je ušel in pri tem pobil več lopovov.

Tedaj pa je izbruhnil požar v Buenos Airesu. Mis Morris ga je zanela! Radi njega! Iz maščevanja! Vra- biči so se o tem pogovarjali na strehah.

Ves obupan je zbežal v pampo. Med njim in med ljubljanko, na skrivnem ljubljeno, je nastala stena, ki ju je ločila.

V pampi je našel umirajočega jezdeca, padel je s konja — ta mu je povedal Leonorino in avtomobilovo najnovejšo usodo. S pomočjo svojega rdečega prijatelja jo je rešil iz pasti. Napisal je še pismo, potem je bežal dalje — kam, tega sam ni vedel.

Tako pripoveduje Georg. Veliko, veliko natančnejše, kakor poročamo tu.

»Ali sem ti v pismu naznanil, da je Artur Deacon mrtev?«

»Artur Deacon mrtev?!« zakliče Leonor in Adam vtakne tobak v usta mesto v nos.

»Bo že tako. Skrivališče, kjer sem prebil en dan in eno noč, dokler ni izbruhnil požar, je bila prava zločinska klet. Marsikaj sem izvedel tam. Prišli so tudi štirje lazzaroni, ki so izpovedali nekaj čudnega. Glavna vsebina je na kratko tale:

»Neka dona Roza tako in tako je našla v Buenos Airesu zopet moža, čigar ljubica je bila v Parizu. Lazzaroni so dobro vedeli njegovo ime in so ga tudi izgovorili: sennor Artur Deacon. Razmerje se je nadaljevalo tudi v Buenos Airesu, a dona že ni bila popolnoma zadovoljna, morda jo je zaničeval, ali je bila ljubosumna ali kaj takega — torej, povabila je te štiri lazzaronije, da so ji pomagali maščevati se. V samotni hiši se je ženska na

Vaša knjiga:

Jugosloveni v Ameriki

Gospodarski, socijalni, kulturni in nacionalni problemi Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ameriki.

Velika reprezentativna izdaja povodom mednarodne razstave v :: Filadelfiji 1926. ::

Naročila in predplačila sprejemajo v knjigarnah in izdajatelji:

V knjigarnah bo stala knjiga 200 dinarjev, v predplačilu pa stane samo 150 dinarjev.

Biblioteka „Bankarstva“, Zagreb 6, Marovska ulica 30.

MALI OGLASI

Maloprodajna cena 30 besed Din 5,-, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

DRVA - - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarne d. d. v Ljubljani.

Izurjena stenografinja

in strojepiska z večletno odvetniško prakso išče službe. Gre tudi na deželo. Ponudbe prositi na upravo lista pod: »Vestnac«.

Mlad poročen par

brez otrok išče stanovanje z kuhinjo in 1 sobo v Ljubljani. Plača do 1000 Din mesečno. Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanje«.

50.000 Din

posijala išče izumitelja umotvora epohalne važnosti, odnosno boljše situiranega sodelavca. Cenjene ponudbe poslati na upravo lista pod značko »Izum«.

Gospodična

ki ljubi šport, želi poznanja z inteligentom športnikom v svrhu skupnih izletov. Ponudbe na upravo lista s sliko pod šifro »športe«.

Inteligenten

mlad gospod, osamljen, ker mu vsakdanjemalenosti ne zadostujejo, želi spoznanstvo z enako gospodično, oziroma samostojno damo, (ne brez 26 let). Poznejša ženitev ni izključena. Cenj. dopise pod: »Aphrodite« na upravo lista.

Mlajši

upokojeni samski državni uradnik se sprejme kot tajnik večjega, odličnega podjetja v Sloveniji. Ponudbe s curriculum vitae pod »Tajnik« na upravo tega lista do 31. dec. t. l.

Iščem sobo

s separatnim vhodom najraje v sredini mesta. Ponudbe na upravo pod: »1. januar 1926«.

Kontoristinja

zmožna vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi na deželo ter nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prositi na upravo lista pod: »Natančen«.

Dve mladi gospodični

Slovenki, inteligentni, privatni uradnici v Ljubljani, želita radi pomanjkanja znanstva stopiti v korespondenco z mladimi gospodi od 18—25 let. Le resne ponudbe s sliko na upravo »Narodnega Dnevnika« pod šifro »Ljubezen«, »Zvestoba«.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—naprej, moške nogavice, otroške nogavice, dokolenke, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebitine, ščetke za zobe, obleke in čevlje itd. v največji izbiri po najnižji ceni pri

Iosip Petelinc

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi Na veliko. Na malo.

KJE SE KUPI?

Le pri trdit

Iosip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za ročno ali električno rabo, svetovno znanih znamk Gräzner - Adler - Phönix. Intozam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika. Pouk o voženju na stroj brezplačen! — Vsečelna garancija! Na veliko! Na malo!

Poročila bi se rada

gospodična trgovsko naobražena z mladim inteligentnim gospodom v starosti 24—26 let. Premoženje posrask stvar. Ponudbe na upravo lista pod: »Zakone«.

Instrukcije

sprejme osmošolec. Ponudbe na upravo lista pod: »Osmošolec«.

Znižane cene!

Najbolje se kupi brez dvoma

„PRI NIZKI CENI“

Ignac Žargi - Ljubljana Sv. Petra cesta.

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbero raznega perila, nogavic, rokavic, zimskih trikotajev ter raznih volnenih površnih jopic, jumperjev, moških svilerjev, otroških oblek in jopic itd. Nadalje raznih vezenin, svile, kravati ter sploh veliko izbero za krojače in šivilje.

VINOCET.

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, II. nadstropje.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju

Naročajte in širite NARODNI DNEVNIK!